

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Dergisi
Erzincan Law Review

Cilt/Vol: 29 Sayı/No: 2 Aralık/December 2025

İflâsın Açılmasının İtirazın İptali Davasına Etkisi

The Effect of Bankruptcy Proceedings on Actions for Annulment of Objection

  Arş. Gör. Ayça Handan ATAĞUL ÖZATA*

 10.60002/ebyuhfd.1735190

ÖZ

İflâsın açılması bilhassa müflise karşı başlatılmış olan icra takipleri ve müflisin davacı veya davalı bulunduğu hukuk davaları üzerinde önemli sonuçlar meydana getirir. İflâsın açılması ile birlikte hukuk davalarında meydana gelen sonuçlar, bir hukuk davası olması dolayısıyla itirazın iptali davası için de geçerlidir. İflâsın, itirazın iptali davasına olan etkisi hakkında daha detaylı bir inceleme yapabilmek için iflâs eden tarafın icra takibindeki konumu ve bu davanın derdest olup olmaması şeklinde bir sınıflandırma yapılabilir. Bu sınıflandırmanın tercih edilmesinin iki önemli sebebi vardır. Öncelikle müflis, icra takibinde alacaklı ise bu durumda takipler durmayacak ve vadesi gelen alacaklar için dava açılabilir. Hukuk davaları bakımından ise ancak derdest bir davada müflisin konumu önemli olmaksızın her hâlükârda duracaktır. Bu sınıflandırmanın tercih edilmesinin diğer bir sebebi, itirazın iptali davası, iş, ticari veya tüketici davası niteliğinde

* Atılım Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı.

Makale Bilgisi/Article Info: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş/Received: 07.07.2025 | Kabul/Accepted: 17.09.2025.

Bu makale, intihal programında taranmış ve iki (kör) hakem incelemesinden geçmiştir. This article was submitted in a plagiarism program and reviewed by two (blind) referees.

Atıf/Cite as: Ayça Handan Atakul Özata, “İflâsın Açılmasının İtirazın İptali Davasına Etkisi”, EBYÜ-HFD, C. 29, S. 2, Aralık 2025, (1373-1407).

Bu makale **Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası** lisansı ile lisanslanmıştır.

ise arabuluculuğa başvurmanın dava şartı olmasıdır. Şöyle ki müflis bir borcun alacaklısı ise iflâs idaresi masa alacakları hakkında dava açmadan önce arabuluculuğa başvurmak zorundadır. Müflis takibin borçlusu ise itirazın iptali davasına konu alacağın ikinci alacaklılar toplanması tarafından kısmen ya da tamamen reddi sonucunda itirazın iptali davası, kayıt kabul davasına dönecektir. Kayıt kabul davası zorunlu arabuluculuğa tabi olmamakla birlikte ihtiyari arabuluculuk süreci işletilebilir. Ancak Yargıtay ve bölge adliye mahkemeleri, iflâs idaresinin sulh olma yetkisinin yalnızca müflisin alacakları için söz konusu olabileceğini, iflâs alacaklarının bu kapsamda değerlendirilemeyeceğine ilişkin kararlar vermektedir. Ayrıca önceden reddedilen bir alacak için iflâs idaresinin anlaşmaya varmasının masanın menfaatine uygun olmayacağı belirtilmektedir. Bu yaklaşım hem tarafların iradesini sınırlandırmakta hem de iflâs idaresinin arabuluculuk faaliyetine katılma yetkisinin yalnızca müflisin alacakları bakımından olabileceğinin kabulü taraflar arasındaki menfaat dengesini bozmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İtirazın İptali Davası, İflâsın Açılması, İflâs İdaresi, Dava Takip Yetkisi, Kayıt Kabul Davası, Arabuluculuk.

ABSTRACT

The opening of bankruptcy proceedings produces important consequences, particularly for enforcement actions brought against the bankrupt and for civil cases in which the bankrupt is a party. These consequences also extend to actions for annulment of objection. For a proper analysis, it is useful to distinguish according to the bankrupt's position in the enforcement proceedings and whether the case is pending. If the bankrupt acts as creditor, enforcement proceedings are not stayed and claims that have fallen due may be pursued. In contrast, pending civil proceedings are stayed regardless of the bankrupt's position. Another reason for this distinction is the requirement of mandatory mediation in labor, commercial, or consumer disputes. Where the bankrupt is a creditor, the bankruptcy administration must initiate mediation before filing a claim relating to estate assets. If the bankrupt is the debtor and the creditors' meeting has partly or wholly rejected the claim, the action for annulment of objection is transformed into an action for admission of debt, which is not subject to mandatory mediation, although voluntary mediation may be pursued. The Court of Cassation and regional appellate courts have ruled that the bankruptcy administration's power to settle applies only to the bankrupt's receivables, and not to claims against the bankrupt. They also emphasize that settling previously rejected claims cannot be regarded as in the interest of the estate. This approach not only restricts party autonomy but also disrupts the balance of interests, since the administration's authority to participate in mediation is confined exclusively to the bankrupt's receivables.

Keywords: Annulment of Objection, Bankruptcy Decision, Bankruptcy Administration, Authority to Conduct Legal Proceedings, Proof of Claim, Mediation.

GİRİŞ

İtirazın iptali davası, temelinde icra takibi bulunan, maddi hukuka ilişkin bir davadır. İflâsın açılması ile birlikte hukuk davalarında meydana gelen sonuçlar, bir hukuk davası olması sebebiyle itirazın iptali davası için de geçerli olur. İflâsın açılmasının, hukuk davaları bakımından doğurduğu en önemli sonuç, İcra ve İflâs Kanunu (İİK) uyarınca, bu davaların durmasıdır (İİK m. 194). İtirazın iptali davası da genel kural uyarınca iflâsın açılması ile birlikte olduğu yerde durur. Genel kural belirtilen şekilde olmakla birlikte iflâsın açılmasının itirazın iptali davasına etkisi iflâs eden taraf ile bu davanın derdest olup olmaması gibi durumlar bakımından ayrı bir incelemeyi gerektirmektedir. Ayrıca iş, ticari veya tüketici davası niteliğindeki alacaklar için başlatılan icra takibi neticesinde açılan itirazın iptali davasında arabuluculuk “dava şartı” olduğu için ayrıca önem arz etmektedir.

Öte yandan iflâsın açılmasının, itirazın iptali davasına etkisini doğru bir şekilde ortaya koyabilmek için iflâs ile birlikte takiplerin (İİK m. 193) ve davaların (İİK m. 194) duracağına ilişkin hükümlerin incelenmesi gerekmektedir. Her iki hüküm de itirazın iptali davası bakımından etki doğurmaktadır. Derdest olan itirazın iptali davası, davaların duracağına ilişkin hüküm ile bir bağlantı içindedir. Takiplerin duracağına ilişkin hüküm ise iflâsın açılmasına ilişkin kararın kesinleşmesi ile birlikte ikinci alacaklılar toplanmasından sonra etkisini göstermektedir. Zira itirazın iptali davasının durduğu süre zarfında bu kararının kesinleşmesiyle birlikte durmuş olan icra takipleri düşer (İİK m. 193/2). İcra takiplerinin düşmesi ise itirazın iptali davasının sonuçları bakımından birtakım etkiler gösterir.

I. MÜFLİSİN İTİRAZIN İPTALİ DAVASINDA DAVACI KONUMUNDA OLMASI

A. İflâsın Açılmasından Sonra İtirazın İptali Davasının Açılıp Açılmayacağına Değerlendirilmesi

1. Dava Şartı Arabuluculuk Kapsamında İnceleme

İtirazın iptali davası açılmadan önce arabuluculuğun dava şartı olup olmadığı noktasında bir belirsizlik söz konusuydu¹. Bu belirsizlik iş veya

1 Bu konudaki tartışmalara ilişkin olarak bkz. Ömer **Ekmekçi ve diğerleri**, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk, 2. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2019, s. 196 vd.; Süha **Tanrıver**, Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk, 2. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 155 vd.; Ramazan **Arslan ve diğerleri**, İcra ve İflâs

ticari dava niteliğindeki itirazın iptali davaları bakımından ortaya çıkmaktaydı. Özellikle ticari nitelikteki itirazın iptali davaları bakımından bölge adliye mahkemelerinin farklı kararlar vermesi üzerine mahkemeler arasındaki içtihat farklılığının giderilmesi yoluna gidilmişti². Bunun üzerine Yargıtay, ticari nitelikteki itirazın iptali davalarının, dava şartı arabuluculuğa tabi olduğu yönünde içtihat farklılığını gidermişti³.

İtirazın iptali davası bakımından 7445 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun⁴ ile dava şartı arabuluculuğa dair düzenleme yapıldı. 7445 sayılı Kanunun 31 inci maddesi ile Türk Ticaret Kanunu'nda "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlığı altına düzenlenen m. 5/A, "*paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında*" ibaresi "*para olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında*" şeklinde değiştirildi. İlgili Kanunun 41 inci maddesi ile İş Mahkemeleri Kanunu'nda "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlığı altına düzenlenen m. 3/1'e "*bu alacak ve tazminatla ilgili itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davaları hakkında birinci cümle hükmü uygulanır.*" ifadesi eklendi.

Tüketici uyuşmazlıklarında dava şartı arabuluculuk, 7251 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun⁵ ile düzenlendi. Buna göre Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlığı altında m. 73/A

Hukuku, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 217; Mustafa Serdar **Özbek**, Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 1579 vd.; Süha **Tanrıver**, Medeni Usul Hukuku Cilt 2, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 324 vd.; Ali Cem **Budak**/Varol **Karaaslan**, Medeni Usûl Hukuku, 8. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2024, s. 526 vd.; İbrahim **Ermenek**/Betül **Azaklı Arslan**, "İcra ve İflas Hukuku Açısından Ticari Davalarda Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu (TTK m. 5/A)", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 148, 2020, s. 154 vd.; Cemil **Simil**, "İcra Takiplerinde Zorunlu Arabuluculuk Uygulaması", Arabuluculuğun Geleceği Sempozyumu (İstanbul 14 Kasım, 2020), s. 397.

- 2 Dava şartı arabuluculuğun uygulanamayacağı yönünde bkz. Sakarya BAM, E. 2020/808, K. 2020/670, 17.06.2020, (<https://www.lexpera.com.tr/>, E. T. 16.05.2025). Dava şartı arabuluculuğun uygulanacağı yönünde bkz. İstanbul BAM 14. HD., E. 2019/861, K. 2019/616, 26.04.2019; Ankara BAM 3. HD., E. 2019/856, K. 2019/834, 03.05.2019, (<https://legalbank.net>, E. T. 15.05.2025).
- 3 Yarg. 23. HD., E. 2020/1943, K. 2020/4052, 04.12.2020, (<https://www.lexpera.com.tr/>, E. T. 19.05.2025).
- 4 RG. 05.04.2023/32154. (<https://resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230405-3.htm>, E. T. 16.08.2025).
- 5 RG. 28.07.2020/31199. (<https://resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/07/20200728-14.htm>, E. T. 16.08.2025).

eklendi. Söz konusu madde kapsamında “*Tüketici mahkemelerinde görülen uyuşmazlıklarda dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.*” şeklinde genel bir belirleme yapılarak, dava şartı arabuluculuğun uygulanmayacağı hâller tek tek belirlendi (bkz. TKHK m. 73/A-1). Belirlenen hâller haricinde tüketici uyuşmazlıklarında dava şartı arabuluculuk için tüketici mahkemelerinde görülecek olan davalar ölçüt alındı⁶. Buradan hareketle tüketici mahkemelerinde açılacak olan itirazın iptali davalarında arabuluculuğa başvuru dava şartı olduğu için kanaatimizce bu noktada bir belirsizlik mevcut değildir⁷.

İtirazın iptali davası için düzenlenen dava şartı arabuluculuk yalnızca dava açılması hâli ile sınırlıdır. İcra takibi başlatma aşamasında, takip bir dava teşkil etmediği için alacağın niteliği önemli olmaksızın dava şartı arabuluculuk gündeme gelmez⁸. Bu takibe itiraz neticesinde açılacak olan itirazın iptali davasından önce ise dava şartı arabuluculuk gündeme gelecektir.

İtirazın iptali davası açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuş ve arabuluculuk faaliyeti devam ederken, alacaklının iflâsına karar verilmiş olabilir. İflâsın açılması arabuluculuk faaliyetini sonlandıran bir durum değildir. Zira arabuluculuk faaliyetini sonlandıran hâller, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu’nda (HUAK) açıkça düzenlenmiş olup, iflâs ise bu hâllerden biri değildir (karş. HUAK m. 17/1). Ancak iflâsın açılması ile birlikte müflisin tasarruf yetkisi kısıtlanmaktadır⁹. Dolayısıyla arabuluculuğa konu uyuşmazlık, masayı ilgilendiriyorsa müflis

6 Orhan **Dür**, “Tüketici Uyuşmazlıklarının Çözümünde Özel Dava Şartları ve İlamsız İcra Takibi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 48, 2021, s. 239.

7 Hakan **Hasırcı**, İflâsın Takiplere Etkisi, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2021, s. 430; **Özbek**, s. 1581; **Arslan ve diğerleri**, s. 217; **Dür**, s. 239. Aksi yöndeki görüş için bkz. **Tanrıver**, s. 325; **Tanrıver**, Arabuluculuk, s. 155; **Simil**, s. 398-399.

8 **Ekmekçi ve diğerleri**, s. 195; **Özbek**, s. 1577; **Tanrıver**, s. 324; **Tanrıver**, Arabuluculuk, s. 155; **Ermenek/Azaklı**, s. 149.

9 Kemal **Arar**, İcra ve İflâs Hükümleri Cilt 2, İdeal Matbaası, Ankara 1945, s. 76; Sabri Şakir **Ansay**, Hukuk İcra ve İflâs Usulleri, 5. Bası, İstiklâl Matbaası, Ankara 1960, s. 224; Ejder **Yılmaz**, İflâs İdaresi, Sevinç Matbaası, Ankara 1976, s. 117; Saim **Üstündağ**, İflâs Hukuku, 6. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul 2002, s. 71; Baki **Kuru**, İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2013, s. 1226; Ahmet **Başözen**, Müflisin Tasarruf Yetkisi, Turhan Kitabevi, Ankara 2005, s. 97; Ramazan **Arslan ve diğerleri**, Medeni Usûl Hukuku, 9. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2023, s. 278; Yakup **Oruç**, İflâs İdaresi, Seçkin Yayınları, Ankara 2019, s. 165; Cansu **Atıcı**, Medeni Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti, Seçkin Yayınları, Ankara 2021, s. 295; Tımuçin **Muşul**, Rehnin Paraya Çevrilmesi, Adalet Yayınları, Ankara 2017, s. 455.

yerine arabuluculuk faaliyetine iflâs idaresi devam etmelidir¹⁰. Zira iflâs idaresinin, müflisin vadesi gelmiş alacaklarının tahsili için takip başlatılabileceği veya dava açabileceği açıkça düzenlenmiştir (bkz. İİK m. 229/1). Burada arabuluculuk bakımından ayrıca bir düzenleme olmasına gerek olmaksızın, dava açabilme yetkisinin, arabuluculuk faaliyetine katılmayı da kapsadığından şüphe duymamak gerekir. Arabuluculuk sırasında henüz açılmış bir dava olmadığı için iflâsın açılmasının itirazın iptali davasına etkisinden ise söz edilemeyecektir.

2. İflâsın Açılmasının Açılacak Olan İtirazın İptali Davasına Etkisi

İflâsın açılması ile birlikte müflis aleyhine başlatılmış haciz yoluyla takipler durur. İflâsın açılması kararının kesinleşmesiyle de takipler düşer (İİK m. 193/1, 2)¹¹. İflâsın açılmasından sonra itirazın iptali davasının açılabilmesi için öncelikle iflâsın açılması ile icra takibinin durup durmayacağı belirlenmelidir. Müflisin alacaklı olduğu icra takipleri, iflâsın açılması ile durmamaktır. Zira iflâsın açılması ile birlikte takiplerin duracağına ilişkin İİK m. 193/1'deki "*iflasın açılması, borçlu aleyhinde haciz yoluyla yapılan takiplerle teminat gösterilmesine ilişkin takipleri durdurur*" şeklindeki lafızdan iflâsın açılması ile takiplerin duracağına ilişkin hükmün, müflisin borçlu olduğu takipler bakımından öngörüldüğü anlaşılmaktadır¹². Zira müflisin alacaklı olduğu takiplere devam edilerek, elde edilecek olan paranın masaya girmesi ve alacaklara tahsis edilmesi amaçlanmaktadır¹³. Dolayısıyla müflisin başlattığı takiplere kural olarak, iflâs

10 Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. "2. İflâsın Açılmasının Açılacak Olan İtirazın İptali Davasına Etkisi" başlığı.

11 "... icra dairesinin veya icra mahkemesinin borçlunun iflas etmediğini bilip bildiklerine bakılmaksızın, iflas açıldıktan sonra yapılan icra takip işlemleri geçersizdir." Yargıtay HGK, E. 2020/126, K. 2021/83, 16.02.2021, (<https://legalbank.net>, E. T. 15.05.2025).

12 **Ansay**, s. 228; Şanal **Görgün**/Levent **Börü**/Mehmet **Kodakoğlu**, İcra ve İflâs Hukuku, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2023, s. 544; Ejder **Yılmaz**, İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, Yetkin Yayınları, Ankara 2016, s. 992; Mehmet Kâmil **Yıldırım**/Nevhis **Deren Yıldırım**, İcra ve İflâs Hukuku, 8. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021, s. 506; Hakan **Pekcanitez ve diğerleri**, İcra ve İflâs Hukuku, 6. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2019, s. 414; İbrahim **Aşık ve diğerleri**, İcra ve İflâs Hukuku, 3. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2024, s. 596.

13 **Yılmaz**, Şerh, s. 992.

idaresi tarafından devam edilir¹⁴ (bkz. İİK m. 229). Buna karşın iflâs idaresi seçilememişse takipler, iflâs dairesi tarafından sürdürülür (bkz. İİK m. 222/1, c. 2).

İflâsın açılmasına rağmen devam eden icra takibine borçlu taraf itiraz etmişse bu itiraza ilişkin olarak itirazın iptali davası açılabilir mi? Açılabileceği kabul edildiği takdirde bu davayı müflis mi iflâs idaresi mi açacaktır? İflâsın açılması müflisin fiil ehliyetine dolayısıyla da tasarruf ehliyetine etki etmemektedir¹⁵. Ancak iflâsın açılması ile birlikte müflisin tasarruf yetkisi kısıtlanmaktadır¹⁶ (bkz. İİK m. 191/1). Dava takip yetkisi ise tasarruf yetkisine göre belirlenmektedir¹⁷. Dolayısıyla müflisin dava takip yetkisi bulunmamaktadır. Bu kapsamda müflis, iflâs masasını ilgilendiren davaları kendisi açamaz¹⁸. Davalar iflâs masası adına iflâs idaresi tarafından açılarak takip edilir¹⁹. Buradan hareketle alacak masaya dahil edilecek bir nitelikte ise iflâs idaresi itirazın iptali davasını kendisi açmalıdır (bkz. İİK m. 229/1).

-
- 14 **Yılmaz**, s. 119; **Görgün/Börü/Kodakoğlu**, s. 544; **Hasırcı**, s. 417; **Aşık ve diğerleri**, s. 596.
- 15 Levent **Börü**, Dava Konusunun Devri, Yetkin Yayınları, Ankara 2012, s. 275-276; Emel Şeyda **Elgün Toğrul**, Medenî Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, s. 37. Müflisin tasarruf ehliyetinin de kısıtlandığına ilişkin olarak bkz. Abdurrahman **Kavasoglu**, Medeni Usul Hukukunda Davada Temsil, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, 2007, s. 275; Gönen **Eriş**, Uygulamalı İflas ve Konkordato Hukuku, Aydın Yayınları, Ankara 1991, s. 537; **Yıldırım/Deren Yıldırım**, s. 500. İflâsın açılması ile müflisin dava ve husumet ehliyetinin kısıtlandığına ilişkin olarak bkz. Necmeddin **Berkin**, İflâs Hukuku, 4. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1972, s. 252. Yargıtay da bir kararında, iflâs edenin “dava ehliyetinin” bulunmadığına ilişkin kanaatimizce hatalı bir değerlendirmede bulunmuştur. İlgili karar için bkz. Yarg. 23. HD., E. 2014/9908, K. 2015/2243, 03.04.2015, (<https://legalbank.net>, E. T. 15.05.2025).
- 16 Bu konuda bkz. “1. Dava Şartı Arabuluculuk Kapsamında İnceleme” başlığı.
- 17 Levent **Börü**, “Sıfat ve Dava Takip Yetkisi”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 27, S. 3, 2011, s. 260; **Börü**, s. 275; Şanal **Görgün/Levent Börü/Mehmet Kodakoğlu**, Medenî Usûl Hukuku, 12. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2023, s. 210.
- 18 Baki **Kuru**, İcra ve İflâs Hukuku Cilt 3, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1993, s. 2919; Baki **Kuru/Burak Aydın**, Medeni Usul Hukuku El Kitabı Cilt 1, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, s. 320.
- 19 İflâs idaresinin dava takip yetkisine sahip olmasının sebebi, İİK m. 226/1, c. 1’deki “*Masanın kanuni mümessili iflas idaresidir*” hükmü değildir. Bu kullanım doğru bir kullanım değildir. Kanuni temsil, gerçek kişiler için söz konusu olabilir. İflâs idaresinin, masa adına dava açabilmesinin sebebi, dava takip yetkisine sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla çalışmada iflâs idaresinin dava açabilmesi veya bir davaya devam edebilmesi “dava takip yetkisine” sahip olmasına dayandırıldığı için “kanuni temsil” ifadesi kullanılmayacaktır.

İtirazın iptali davası, tüketici, iş veya ticari nitelikte ise iflâs idaresi öncelikle arabulucuya başvurulmalıdır. Bu husus iflâs idaresinin görevleri arasında düzenlenmemiş olsa da (karş. İİK m. 226 vd.) arabuluculuk faaliyetine katılmasına engel teşkil etmemelidir. Zira kanun koyucu belli miktara kadar olan uyuşmazlıklarda, iflâs idaresinin doğrudan doğruya sulh yetkisinin bulunduğunu açıkça hükme bağlamıştır²⁰. Bu miktara kadar olan uyuşmazlıklarda, iflâs idaresinin sulh dolayısıyla arabuluculuk faaliyetine doğrudan doğruya katılma yetkisi vardır. Ancak bu miktarı aşan bir uyuşmazlık için iflâs idaresinin arabuluculuk faaliyetine katılabilmesi ikinci alacaklılar toplanmasının vereceği yetkiyle mümkün olur (bkz. İİK m. 226/2). Ayrıca iflâs idaresi, itirazın iptali davası bakımından dava takip yetkisine sahiptir²¹. İflâs idaresi, dava takip yetkisine sahip olduğu bir davada görevi gereği o davanın tarafıdır²². Arabuluculuk faaliyetine katılmak da dava takip yetkisine mündemiçtir. Ayrıca arabuluculuk sonucunda anlaşmaya varılırsa anlaşma belgesi, anlaşmaya varılamadığı takdirde tutanak düzenlenir. Müflisin tasarruf yetkisine sahip olmadığı bir konu üzerinde anlaşma sağlayıp sağlamama yetkisi de yoktur. Dolayısıyla iflâs idaresi, iflâs idaresi seçilememişse iflâs dairesi arabuluculuk faaliyetine katılmalıdır.

20 2025 yılı itibarıyla parasal sınır 59.540 TL'dir, (<https://legalbank.net/belge/hmk-ve-iikda-yer-alan-parasal-sinirlar-2025-yil>, E. T. 19.05.2025).

21 Baki **Kuru**, İflâs ve Konkordato Hukuku, Sevinç Matbaası, Ankara 1971, s. 192; İlhan E. **Postacıoğlu**, İflâs Hukuku İlkeleri Cilt 1, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul 1978, s. 152; Nevhis **Deren Yıldırım**, Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul Hukukunda Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1996, s. 114; **Kavasoglu**, s. 104; Cenk **Akil**, “Dava Yetkinliği”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 36, 2018, s. 11; Mahmut **Bilgen**, İflâs Davaları, Adalet Yayınları, Ankara 2008, s. 469; **Yılmaz**, s. 123; **Kuru**, El Kitabı, s. 1226; **Yılmaz**, Şerh, s. 1001; **Börü**, Dava Takip Yetkisi, s. 261; **Börü**, s. 276; **Arslan ve diğerleri**, s. 618; **Kuru/Aydın**, s. 320; **Arslan ve diğerleri**, Medeni Usûl, s. 278; **Görgün/Börü/Kodakoğlu**, Medenî Usûl, s. 211; **Atıcı**, s. 295. İflâs idaresi, borçlu ile alacaklı arasındaki maddi hukuk ilişkisinin bir tarafı olmadığı için sahip olduğu dava takip yetkisi, “bağımsız dava takip yetkisi” olarak adlandırılmaktadır (**Börü**, Dava Takip Yetkisi, s. 270; Hakan **Pekcanitez/Hülya Taş Korkmaz**, Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku Cilt 1, 15. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2017, s. 599).

22 **Börü**, Dava Takip Yetkisi, s. 262, dn. 65; **Deren Yıldırım**, s. 112; Levent **Börü**, Medenî Usûl Hukukunda Davaya Vekâlet Ehliyeti, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, 2006, s. 147; **Pekcanitez/Taş Korkmaz**, Pekcanitez Usûl C. 1, s. 599, dn. 135; **Börü**, s. 283; **Akil**, s. 4. Doktrinde Yılmaz da iflâs idaresini, davanın tarafı olarak kabul etmektedir. Ancak bu sonuca iflâs idaresinin, İİK m. 226/1 gereğine masanın kanuni temsilcisi olmasından hareketle ulaşmaktadır (**Yılmaz**, s. 125). Dava takip yetkisine sahip olanın, davanın tarafı olamayacağına ilişkin aksi yöndeki görüş için bkz. **Arslan ve diğerleri**, Medeni Usûl, s. 278.

Masaya girmeyen mallar bakımından ise müflisin tasarruf yetkisi devam etmektedir²³. Bunlara ilişkin icra takibine müflisin kendisi devam eder. İtirazın iptali davası tüketici, iş veya ticari nitelikte ise müflis öncelikle arabuluculuğa başvurulmalıdır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamadığı takdirde de müflis itirazın iptali davası açabilir.

B. İflâsın Açılmasının Derdest İtirazın İptali Davası Bakımından Değerlendirilmesi

1. Genel Olarak

Müflisin taraf olduğu hukuk davaları kural olarak iflâsın açılmasından on gün sonrasına kadar durur (İİK m. 194). Hukuk davaları bakımından müflisin tasarruf yetkisi kısıtlandığı için “dava takip yetkisi” kural olarak iflâs idaresi tarafından kullanılır²⁴ (bkz. İİK m. 226/1). İflâs idaresinin dava takip yetkisini kullanıp kullanmayacağı ise iflâs organlarının oluşumuna ve müflisin taraf olduğu hukuk davaları hakkında esaslı bilgi sahibi olmasına bağlıdır²⁵. Müflisin taraf olduğu iflâstan önce açılmış bir davanın takibi masanın yararına olabileceği gibi zararına da olabilir²⁶. Kanun koyucu müflisin taraf olduğu hukuk davalarında, davacı veya davalı taraf olmasına dair bir ayrıma gitmeksizin, iflâsın açılması ile birlikte davaların durması gerektiğine işaret etmiştir (İİK m. 194).

Dolayısıyla müflisin davacı konumunda olduğu itirazın iptali davası da kural olarak, ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar durmalıdır. Davayı gören mahkeme, davanın “ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar durması” şeklinde bir karar vermelidir²⁷. İflâs idaresinin itirazın iptali davasını takip edip etmeyeceği ise müflisin bu davadaki başarı şansına göre belirlenir²⁸. İflâs idaresi itirazın iptali davası bakımından başarı şansı görürse bu davayı takip etmeye karar verir.

23 Arar, s. 78; Kuru, Cilt 3, s. 2919; Başözen, s. 196; Hasırcı, s. 419-420.

24 Bu konu hakkında bkz. “2. İflâsın Açılmasının Açılacak Olan İtirazın İptali Davasına Etkisi başlığı”.

25 Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 546; Kuru, Cilt 3, s. 2893; Kuru, İflâs ve Konkordato, s. 192; Yıldırım/Deren Yıldırım, s. 504; Pekcanitez ve diğerleri, s. 415.

26 Sümer Altay, Türk İflas Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2004, s. 785.

27 Adnan Deynekli/Sedat Kısa, İtirazın İptali Davaları, 3. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2013, s. 237; Nihat Yavuz, İtirazın İptali ve Tahsil (Eda) Davası, Yetkin Yayınları, Ankara 2007, s. 284; Kuru, Cilt 3, s. 2897.

28 Üstündağ, s. 77; Kuru, Cilt 3, s. 2904; Arslan ve diğerleri, s. 623; Deynekli/Kısa, s. 237; Pekcanitez ve diğerleri, s. 415; Güray Erdönmez, İflâsta Alacaklılar Toplanmasının Yetkileri, Legal Yayıncılık, İstanbul 2005, s. 124.

Bu karar, ikinci alacaklılar toplanmasının uygun bulunmasıyla kesinleşir²⁹. Uygun bulunması halinde iflâs idaresi, ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasında itirazın iptali davasına “davacı” olarak devam eder (bkz. İİK m. 194/1, c. 1).

İtirazın iptali davasında, (davacı) müflisin başarı şansının olmadığına kanaat getirilirse iflâs idaresi, davanın takip edilmemesine karar verir³⁰. Müflisten alacaklı olanlar davayı takip etmek isterse dava takip yetkisi alacaklı ya da alacaklılara devredilir (İİK m. 245)³¹. Hiçbir alacaklı davayı takip etmek istemezse müflisin dava takip yetkisi yeniden canlanır³². Müflis, ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasında itirazın iptali davasını kendisi takip eder³³.

İtirazın iptali davası, tüketici, iş veya ticari bir nitelikte iken, arabuluculuğa başvurulmadan doğrudan dava açılmış ve davacı da o sırada iflâs etmiş olabilir. İflâsın açılması ile duran itirazın iptali davası bakımından mahkeme, arabuluculuğa başvurulmadan doğrudan itirazın iptali davası açılması sebebiyle dava şartı yokluğundan HMK m. 115/2 kapsamında davanın usulden reddine karar vermemelidir. Daha açık bir ifadeyle iflâsla birlikte davaların duracağına ilişkin hükmün emrediciliği karşısında davanın usulden reddi yerine durmasına karar verilmelidir. Aynı durum arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamadığına ilişkin son tutanağın dosyaya sunulması için verilen bir haftalık kesin sürede (HUAK m. 18/A, 2) iflâsa karar verilmesi hâlinde de geçerlidir. İtirazın iptali davasında tutanak ibraz edilmese bile devam eden bir yargılamadan söz edilemeyeceği için usulden red kararı yerine durma kararı verilmelidir.

29 **Kuru**, İflâs ve Konkordato, s. 195; **Yılmaz**, s. 123; **Arslan ve diğerleri**, s. 623; **Yavuz**, s. 284; **Pekcanitez ve diğerleri**, s. 415. Davalara devam edip etmeme hususu esas itibarıyla ikinci alacaklılar toplanmasının yetkisindedir (**Postacioğlu**, s. 152; **Erdönmez**, s. 124-125).

30 **Postacioğlu**, s. 152; **Kuru**, Cilt 3, s. 2904; **Kuru**, İflâs ve Konkordato, s. 195; **Yılmaz**, s. 138; **Görgün/Börü/Kodakoğlu**, s. 546; **Arslan ve diğerleri**, s. 623; Mustafa **Os-kay ve diğerleri**, İİK Şerhi Cilt 4, Turhan Kitabevi, Ankara 2007, s. 4840.

31 Dava takip yetkisi kendisine devredilen alacaklı veya alacaklılar da iflâs idaresi gibi o davanın bir tarafıdır (**Börü**, Dava Takip Yetkisi, s. 268; **Deren Yıldırım**, s. 105; **Börü**, Vekâlet, s. 151).

32 **Üstündağ**, s. 77; **Ansay**, s. 230; **Berkin**, İflâs, s. 257; **Yılmaz**, s. 138; **Kuru**, Cilt 3, s. 2904; Mahmut **Coşkun**, İtirazın İptali Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 9. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2023, s. 696; **Yıldırım/Deren Yıldırım**, s. 504; **Kuru**, El Kitabı, s. 1230.

33 **Arslan ve diğerleri**, s. 623; **Aşık ve diğerleri**, s. 599; **Yıldırım/Deren Yıldırım**, s. 504.

2. İtirazın İptali Davasına Devam Edilmesi

Müflisin taraf olduğu hukuk davalarında genel kural derdest davaların durması olmakla birlikte kanun koyucu birtakım davaları bu kuralın dışında tutmuştur (bkz. İİK m. 194/1, c. 2). Buna göre şeref ve haysiyetten veya vücut üzerine verilen zararlardan doğan tazminat davalarına, evlenme, nafaka, kişisel durumu ilgilendiren davalara ve rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilgili olarak açılan hukuk davalarına iflâsın açılmasına rağmen devam edilecektir. Söz konusu davalar itirazın iptali davası bağlamında ele alındığında ise bu davalar devam edecek midir? Başka bir deyişle ikinci alacaklılar toplanmasını beklemeye gerek olmaksızın, itirazın iptali davası görülecek midir? Doktrinde ileri sürülen bir görüş, iflâsın açılması ile birlikte itirazın iptali davasına devam edilmemesi gerektiği yönündedir³⁴. İleri sürülen başka bir görüş ise iflâsın açılmasından etkilenecek davalar ile bağlantılı olarak itirazın iptali davasına konu birtakım alacaklılarla ilgili davaların da durmayacağı şeklindedir³⁵.

İtirazın iptali davasının, iflâsın açılması karşısında devam edip etmeyeceği bakımından bir sonuca varabilmek için takiplerin (İİK m. 193) veya davaların duracağına (İİK m. 194) ilişkin hükümlerden hangisinin uygulanacağı belirlenmelidir. Bu kapsamda doktrinde birtakım görüşler ileri sürülmüştür. İleri sürülen bir görüşe göre, itirazın iptali davasının, icra takibinden kaynaklı ve takiple ilgili olması sebebiyle davaların durması bakımından değil, takiplerin durması bakımından bir değerlendirme yapılmalıdır³⁶. Bu görüş çerçevesinde, kanun koyucu davaların durmasına ilişkin açık bir hükme yer vermemiş olsa dahi itirazın iptali davasının takiplerin durmasına ilişkin düzenleme kapsamında değerlendirilebileceği kabul edilmelidir³⁷. Doktrindeki başka bir görüşe göre ise itirazın iptali davası bakımından davaların durmasına ilişkin hüküm çerçevesinde bir değerlendirme yapılmalıdır³⁸.

Kanaatimizce itirazın iptali davası, her iki hükümden bağımsız olarak düşünülmemelidir. Takiplerin duracağına dair hükme tabi olup davaların duracağına dair hükme tabi olmayan uyuşmazlıklar, itirazın kaldırılması

34 Hasırcı, s. 299.

35 Deynekli/Kısa, s. 237; Coşkun, İtirazın İptali, s. 696 vd.

36 Yılmaz, Şerh, s. 995.

37 Hasırcı, s. 299.

38 Kuru, İflâs ve Konkordato, s. 190, dn. 38; Altay, s. 790-791; Kuru, El Kitabı, s. 1227.

gibi doğrudan takibe bağlı olan icra mahkemesinde görülen yargılamalardır³⁹. Bu uyuşmazlıklar bakımından önemli olan uyuşmazlığın merkezindeki takibin devam edip etmeyeceğidir. Bu uyuşmazlıklar doğrudan takip-lerin duracağına dair hüküm ile ilişkilidir. İflâsın açılmasına ilişkin kararının kesinleşmesi ile bu uyuşmazlıkların konusu kalmayacaktır. İtirazın iptali davası niteliği itibariyle ilâmsız icra takibine ilave edilen bir maddi hukuk davasıdır⁴⁰. İflâs açılmasına ilişkin kararın kesinleşmesi üzerine itirazın iptali davasının temelinde olan icra takibinin konusunun ne olduğunun önemi olmaksızın bu davaya devam edilemeyecektir. Ayrıca bu sonuca müflisin alacaklı konumunda olduğu icra takiplerinin, iflâsın açılmasına rağmen devam edeceğinden hareketle de ulaşılabilir. Zira müflisin takibe devam edememesinin sebebi o takibin, iflâsın açılması ile değil, derdest itirazın iptali davası çerçevesinde durmuş olmasıdır.

Derdest itirazın iptali davası, iflâsın davalara olan etkisi kapsamında da değerlendirileceği için iflâs ile durmayacak olan davalar, itirazın iptali davası bakımından da değerlendirilmelidir. Bu kapsamda öncelikle rehnin paraya çevrilmesi yoluna ilişkin takiple ilgili olarak açılan itirazın iptali davası, iflâsın açılmasına rağmen durmaz⁴¹. Daha açık bir ifadeyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takibe itiraz sonucunda açılan itirazın iptali davası sırasında davacı taraf iflâs etmiş olsa dahi bu dava görülmeye devam edilir.

Nafaka alacağına ilişkin olarak başlatılan ilâmsız icra takibine borçlunun itirazı üzerine itirazın iptali davası açılmışsa bu dava da davacının iflâsına rağmen devam eder⁴². Nafaka alacağı İİK m. 83 kapsamında kısmen haczi caiz olmadığı için⁴³ itirazın iptali davasına müflis tarafından devam edilir⁴⁴. Aynı durum nafaka alacağı gibi haczi caiz olmayan bir alacağa ilişkin olarak açılan itirazın iptali davası için de geçerli olur. Zira haczedilemezlik kuralları, ilâmsız icra takibi için de geçerlidir. Ancak bu

39 **Arar**, s. 75; **Altay**, s. 790; **Kuru**, El Kitabı, s. 1227.

40 İlhan E. **Postacioğlu**/Sümer **Altay**, İcra Hukuku Esasları, 5. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010, s. 225.

41 **Kuru**, Cilt 3, s. 2912; **Deyneklî/Kısa**, s. 237; **Kavasoğlu**, s. 275; **Kuru**, El Kitabı, s. 1233; **Oruç**, s. 170; **Görgün/Börü/Kodakoğlu**, s. 548; Murat **Atalı**/İbrahim **Ermenek**/Ersin **Erdoğan**, İcra ve İflâs Hukuku, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2024, s. 578; **Muşul**, s. 450; **Coşkun**, İtirazın İptali, s. 697.

42 **Coşkun**, İtirazın İptali, s. 697.

43 İlama bağlı olmayan nafakanın kısmen haczi caiz olmayacağı için bu alacak haczedilebildiği oranda masaya dahil olacaktır (Hülya **Taş Korkmaz**, İflâs Masası, Yetkin Yayınları, Ankara 2010, s. 55).

44 **Arar**, s. 80; **Postacioğlu**, 155; **Kuru**, Cilt 3, s. 2911, 2912; **Kuru**, İflâs ve Konkordato, s. 197; **Oruç**, s. 171.

kuralların itirazın iptali davası ile kesişimi çok görülebilir bir durum değildir. Uygulamada öncelikle dava açma yoluna başvurulduğundan, alınan ilâm ile ilâmsız icra takibi de yapılamamaktadır⁴⁵. Dolayısıyla itirazın iptali davası gündeme gelmemektedir.

Vücut bütünlüğüne, şeref veya haysiyete yönelik verilen bir zarar sebebiyle açılan dava da iflâsa rağmen durmamaktadır. Kanun koyucu burada doğrudan açılan tazminat davalarının durmayacağını belirtmiştir. Tazminat davası neticesinde elde edilen ilâm ile ilâmsız icra takibi yapılamaz. Aynı durum iflâsın açılmasına rağmen devam edecek olan evlenme ve kişisel durumlar ile ilgili davalarda da söz konusudur. Örneğin, boşanma neticesinde hükmedilen bir tazminat için ilâmsız icra takibi yapılamaz. İlâmsız icra takibinin yapılamadığı bir durumda ise itirazın iptali davası gündeme gelmez.

Son olarak itirazın iptali davasında müflisin zorunlu dava arkadaşı olması durumu ele alınmalıdır. İcra takibi başlatan alacaklılar arasındaki takip arkadaşlığı, mecburi takip arkadaşlığı olabilir⁴⁶. Bu takibe itiraz neticesinde itirazın iptali davasını, mecburi dava arkadaşı olarak alacaklılar hep birlikte açmalıdır⁴⁷. İtirazın iptali davası sırasında davacılarından birisi iflâs etmişse davayı bu alacaklı (müflis) bakımından ayırmak mümkün değildir. Bu davanın durmasını kabul etmek ise diğer dava arkadaşları bakımından haksızlık yaratacak niteliktedir. Dolayısıyla doktrinde derdest davanın durmaması gerektiği kabul edilmektedir⁴⁸. İtirazın iptali davasında mecburi dava arkadaşı olan davacılarından birisi iflâs etse dahi bu dava görülmeye devam edilmelidir.

45 “İlama dayalı bir alacağın ilamsız takip konusu yapılamayacağı”na 26.05.2017 günlü oturumda oy çokluğu ile karar verilmiştir.” Yargıtay İBK, E. 2017/2, K. 2017/3, 26.05.2017, (<https://www.lexpera.com.tr/>, E. T. 22.05.2025).

46 Murat **Erdem**, İcra ve İflâs Hukukunda İtirazın İptali Davası, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, 2010, s. 111.

47 **Erdem**, s. 111.

48 **Kuru**, Cilt 3, s. 2913; **Kuru**, İflâs ve Konkordato, s. 197; **Arslan ve diğerleri**, s. 624; **Coşkun**, İtirazın İptali, s. 697. Doktrinde Altay, mecburi dava arkadaşlığının söz konusu olduğu durumlarda sakınca yaratan bir husus yoksa davanın ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar durması gerektiğini belirtmektedir (**Altay**, s. 795).

II. MÜFLİSİN İTİRAZIN İPTALİ DAVASINDA DAVALI KONUMUNDA OLMASI

A. İflâsın Açılmasından Sonra İtirazın İptali Davası Açılıp Açılmayacağının Değerlendirilmesi

İflâsın açılması ile birlikte kural olarak, müflisin borçlu tarafta olduğu icra takibine devam edilememektedir (İİK m. 193/1). Bununla birlikte kanun koyucu rehlin paraya çevrilmesine ilişkin takibin iflâsın açılmasına rağmen devam edeceğini açıkça düzenlemiştir (İİK m. 193/4). İflâsın açılmasına rağmen durmayacak takiplere kural olarak iflâs idaresi aleyhine devam edilir⁴⁹. İflâs idaresi, takibe itiraz etmişse alacaklı itirazın iptali davası açabilir mi? Doktrinde ileri sürülen bir görüşe göre rehlin paraya çevrilmesi yoluna ilişkin takip için iflâsın açılmasından sonra itirazın iptali davası açılabilir⁵⁰. İleri sürülen diğer bir görüş ise alacaklının itirazın iptali davası açmaması gerektiğini isabetli olarak belirtmektedir⁵¹. Zira iflâs açıldıktan sonra masaya giren mal veya alacaklar için müflis ve iflâs idaresine karşı dava açılmaz⁵². Bu kapsamda itirazın iptali davası açılmadan önce iflâs açılmışsa iflâs alacağının masaya kaydedilmesi talep edilmelidir⁵³ (bkz. İİK m. 219/2, 2). İflâs idaresi, alacak iddiasının kabulüne ya da reddine karar verir (İİK m. 230). Bunların gösterildiği bir sıra cetveli hazırlar. Alacak iflâs idaresi tarafından kabul edilirse bu noktada bir sorun yoktur. Alacak kısmen veya tamamen reddedilmişse alacaklı kayıt kabul davası (sıra cetveline itiraz davası) açmalıdır (İİK m. 235).

Alacaklı kayıt kabul davası yerine itirazın iptali davası açmış olabilir. Bu durumda mahkeme öncelikle davadan iflâs idaresini haberdar etmelidir. İflâs idaresi, icra takibinde kendisini vekil ile temsil ettiriyor olsa dahi itirazın iptali davasına ilişkin dava dilekçesinin kendisine tebliğ edilmesi

49 **Muşul**, s. 455. İflâs masasını ilgilendirmeyen kiralanan taşınmazın ilâmsız icra yoluyla tahliyesi, taşınmazların tahliye ve teslimi gibi takiplere, müflise karşı devam edilebilir (Senai **Olgaç**/Haydar **Köymen**, Türk İcra ve İflâs Kanunu, 2. Baskı, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1965, s. 1108; **Atalı/Ermenek/Erdoğan**, s. 585; **Pekcanıtez ve diğerleri**, s. 414).

50 **Atalı/Ermenek/Erdoğan**, s. 585.

51 Timuçin **Muşul**, İcra ve İflâs Hukuku Cilt 2, 6. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2013, s. 1579.

52 **Kuru**, El Kitabı, s. 1235; **Eriş**, İflas, s. 538.

53 **Muşul**, Cilt 2, s. 1579.

gerekir⁵⁴. Bu davanın, kayıt kabul davasına dönüştürülerek görülmesi mümkün müdür? Doktrinde ileri sürülen bir görüş, bu durumun usul ekonomisi ilkesi bağlamında değerlendirildiğinde dahi mümkün olmayacağı şeklindedir⁵⁵. Dolayısıyla iflâsın açılmasından sonra açılan itirazın iptali davası, kayıt kabul davasına dönüştürülmemelidir. Doktrindeki diğer bir görüşe göre ise iflâsın açılmasından sonra açılan itirazın iptali davasına kayıt kabul davası olarak devam edilmelidir⁵⁶. Yargıtay da iflâstan sonra müflise karşı açılan bir itirazın iptali davasına usul ekonomi ilkesi uyarınca kayıt kabul davası olarak devam edilmesi gerektiğini belirtmiştir⁵⁷. Başka bir kararında ise iflâsın açılmasına ilişkin kararın henüz kesinleşmemiş dolayısıyla takibin düşmemiş olmasından hareketle davanın kayıt kabul davası olarak görülmesi gerektiğini belirtmiştir⁵⁸.

Yargıtay'ın konuya farklı noktalardan yaklaşarak, itirazın iptali davasına, kayıt kabul davası olarak devam edilmesine karar vermesinin kanaatimizce hukuki bir dayanağı yoktur. Buna karşılık iflâsın açılmasından önce açılan ve iflâsla duracak olan itirazın iptali davası bakımından davaya konu alacağın kabul edilmemesi durumunda davanın kayıt kabul davası olarak görülmeye devam edilmesi hususunda kanaatimizce Yargıtay'ın yaklaşımı isabetli bir yaklaşımdır⁵⁹. Ancak Yargıtay, iflâsın açılmasından sonra açılan itirazın iptali davasını da iflâsla davaların duracağına ilişkin hükmün kapsamına dahil etmeye çalışmaktadır (İİK m. 194). İlgili hüküm, iflâsın açılmasına karar verildiğinde derdest olan davalara ilişkindir. Ayrıca söz konusu hüküm, kamu düzenine ilişkindir⁶⁰. Dolayısıyla iflâs açılmasından sonra açılan itirazın iptali davasının, bu hükmün kapsamına dahil edilmeye çalışılması zorlama bir yorumdan öteye gidemeyecektir.

54 İflâs idaresinin, temsilci değil taraf olduğunu kabul ettiğimiz için itirazın iptali davasının dilekçesinin vekile değil asıla tebliğ edilmesi gerektiğine ilişkin İçtihadı Birleştirme Kararı burada da uygulama alanı bulmalıdır. Söz konusu karar için bkz. Yargıtay İBK, E. 2021/1, K. 2022/3, 26.11.2022, (<https://www.lexpera.com.tr/>, E. T. 21.05.2025).

55 **Muşul**, Cilt 2, s. 1579.

56 **Coşkun**, İtirazın İptali, s. 697; **Bilgen**, s. 500.

57 Yarg. 19. HD., E. 2006/1070, K. 2006/6576, 15.06.2006; E. 2001/4976, K. 2002/1984, 21.03.2002, (<https://legalbank.net>, E. T. 21.05.2025).

58 Yarg. 19. HD., E. 2012/8453, K. 2012/16194, 07.11.2012, (<https://legalbank.net>, E. T. 22.05.2025).

59 Bkz. aşağı. “1) İtirazın İptali Davasının Kayıt Kabul Davasına Dönüşmesi” başlığı.

60 **Yılmaz**, Şerh, s. 999.

B. İflâs Açılmasının Derdest Olan İtirazın İptali Davası Bakımından Değerlendirilmesi

1. Davanın Konusunu Oluşturan Takipler Bakımından

İflâsın açılmasıyla birlikte müflisin taraf olduğu hukuk davaları, genel kural uyarınca durur. Genel kural bu şekilde olmakla birlikte kimi zaman davalı iflâs etmiş olsa da itirazın iptali davasına devam edilebilir. Bu davalara ilişkin bir belirleme yapabilmek için itirazın iptali davasının özünü oluşturan takibin niteliği incelenmelidir.

Müflisin borçlu taraf olarak yer aldığı icra takipleri de iflâsın açılmasıyla durur, kesinleşmesiyle düşer (İİK m. 193/1, 2). Ancak hukuk davalarında olduğu gibi borçlu aleyhinde yapılan her icra takibi iflâsın açılması ile durmamaktadır. Birtakım takipler, iflâsın açılmasından etkilenmeksiniz kaldıkları yerden devam eder. Devam edecek olan bu takiplerde, takibe yapılmış bir itiraz olduğu için burada takibin İİK m. 193'deki kuraldan bağımsız olarak durduğu görülmektedir. Zira itirazın iptali davasının açılabilmesi geçerli bir ilâmsız icra takibinin varlığına ve bu takibin borçlunun itirazı üzerine durmuş olmasına bağlıdır⁶¹. Dolayısıyla itirazın iptali davası derdest ise takip her halükârda durmuş olacaktır.

Sonuç olarak iflâsın açılması ile takiplerin duracağına ilişkin hükmün, derdest itirazın iptali davasının konusunu oluşturan takiplere bir etkisi yoktur. Söz konusu madde etkisini iflâsın açılmasına ilişkin kararın kesinleşmesiyle beraber ikinci alacaklılar toplanmasından sonra göstermektedir. Bu bakımdan iflâsın açılmasının derdest itirazın iptali davasına etkisini incelerken, duran ve durmayan takipler şeklinde ayrıma gitmek kanaatimizce isabetli bir yaklaşım olmayacaktır. İcra takibinin niteliği gereği itirazın iptali davasına devam edilip edilmeyeceği şeklindeki bir ayrım daha doğru sonuçlara ulaşmamızı sağlayacaktır.

2. Takibin Niteliği Gereği İtirazın İptali Davasına Devam Edilmesi

Kanun koyucu taşıdığı önem nedeniyle birtakım hukuk davalarının devam edeceğini öngörmüştür. İflâsın açılmasına rağmen durmayıp, görülmeye devam edecek olan davalar bakımından, müflisin davacı veya davalı olması şeklinde bir ayrım da gözetilmemiştir. İstisnai olarak devam ede-

61 İtirazın iptali davasının şartları için bkz. Burhan **Gürdoğan**, İcra Hukuku Dersleri, Ajans Türk Matbaası, Ankara 1970, s. 38; Necmeddin **Berkin**, İcra Hukuku Dersleri, Hamle Matbaası, İstanbul 1969, s. 165 vd.; Gönen **Eriş**, “Ödeme Emrine İtirazın İptali Davası ve Bazı Sorunlar”, Ankara Barosu Dergisi, S. 5, 1977, s. 836 vd.

ceği belirtilen davalar, derdest itirazın iptali davasında müflisin davalı olduğu hâllerde de görülecektir. Söz konusu istisnai davalar, İİK m. 194/1’de “*şeref ve haysiyete tecavüzden, vücut üzerinde ika olunan zararlardan doğan tazminat davaları ile evlenme, ahvali şahsiye veya nafaka işlerine müteallik ihtilaflara, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerle ilgili olarak açılmış olan hukuk davaları*” şeklinde belirtilmiştir. Buna göre nafaka ve rehnin paraya çevrilmesi yoluna ilişkin olarak açılan itirazın iptali davaları durmayacaktır.

İflâs açılmasına rağmen itirazın iptali davasının devam etmesine özellikle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplere ilişkin olarak açılan itirazın iptali davalarında rastlanılmaktadır. Yargıtay da kararlarında rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takibe karşı açılan itirazın iptali davasının iflâsın açılmasına rağmen devam edeceğini belirtmiştir⁶². Ancak Yargıtay bu sonuca iflâsın, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibe bir engel oluşturmayacağından hareketle (bkz. İİK m. 193/3, c. 1) varmıştır. Derdest itirazın iptali davasının devam edip etmeyeceğine ilişkin olarak benimseydiğimiz ayrım çerçevesinde, Yargıtay’ın izlediği yol kesinlikle isabetli değildir. Zira bu sonuca rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takibin durmamasından (bkz. İİK m. 193/3, c. 1) hareketle değil, bu takibin niteliği gereği varılmalıdır. Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takip iflâsın açılmasına karar verilmeden önce yapılan itiraz üzerine durmuştur. İflâs açıldığında devam eden bir takip söz konusu değildir ki bu takibin İİK m. 193’e rağmen devam edebileceğinden hareketle bir sonuca varılabilsin. Öte yandan kanun koyucu hukuk davalarının duracağına ilişkin hükmü (İİK m. 194/1) ihdas ederken, takiplerin duracağına ilişkin hüküm (İİK m. 193) ile bir bağlantı kurmamıştır. Sonuç olarak, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerin durmayacağından hareketle buna bağlı olarak açılan itirazın iptali davasının da devam edeceği sonucuna varmak isabetli değildir⁶³.

Son olarak belirtmek gerekir ki iflâs masasını ilgilendirmeyen itirazın iptali davasına müflisin devam etmesi gerekir. Bunun haricinde iflâs ile müflisin tasarruf yetkisi kısıtlanacağı için itirazın iptali davasına kural olarak müflis tarafından devam edilemez (bkz. İİK m. 191/1). Masaya giren

62 Yarg. 19. HD., E. 2007/2511, K. 2007/7422, 12.07.2007, (<https://legalbank.net>, E. T. 22.05.2025).

63 Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takipler durmadığı için buna bağlı olarak da itirazın iptali davasının durmayacağı şeklindeki aksi yöndeki görüş için bkz. **Yılmaz**, Şerh, s. 997.

mal ve alacaklar bakımından dava takip yetkisi iflâs idaresine geçmektedir. Dolayısıyla davaya iflâs idaresinin devam etmesi gerekir. Müflis kendisini vekil ile temsil ettiriyorsa iflâs ile birlikte vekilin vekâlet görevi de son bulmaktadır (TBK m. 513/1). Mahkeme iflâstan haberdar olunca iflâs idaresinin usule uygun bir şekilde davada taraf olarak yer almasını sağlamalı, davaya da bundan sonra devam etmelidir. Yargıtay, iflâs idaresinin itirazın iptali davasından haberdar edilmeksizin, müflis bakımından yargılamaya devam edilerek, karar verilmesini bozma sebebi yapmıştır⁶⁴.

3. Takibin Niteliği Gereği İtirazın İptali Davasının Durması

İflâsın açılmasına rağmen birtakım hukuk davaları durmayıp görülmeye devam edilecektir⁶⁵. Ayrıca İİK m. 194/1'deki "*acele haller müstesna olmaz üzere hukuk davaları durur...*" ifadesi ile acele hâllerde hukuk davalarının durmayacağına ilişkin genel bir hükme de yer verilmiştir. Söz konusu hükümde belirtilen acele haller ile "*acele görülmesi gereken ve durduğu takdirde verilecek hükmün faydasız kalacağı davalar*" kastedilmektedir⁶⁶. Acele hâllerin dolayısıyla acele davaların belirlenmesi davanın görüldüğü mahkemenin takdirindedir⁶⁷.

İtirazın iptali davası niteliği gereği acele görülmesi gereken bir dava değildir⁶⁸. Zira iflâs neticesinde gerçekleştirilecek işlemler ile itirazın iptali davasının amacı birbiriyle örtüşmektedir. Şöyle ki iflâsın açılmasından tüm alacaklılar faydalanacak, bunların alacaklarına ilişkin bir sıra cetveli hazırlanacak ve son olarak tasfiye işlemi ile alacaklar garameten ödenecektir. İtirazın iptali davasının amacı ise alacaklının, borçlunun itirazını hükümden düşürerek takibine devam etmek en nihayetinde de alacağına kavuşmaktır.

64 Yarg. 4. HD., E. 2016/8094, K. 2018/2871, 10.04.2018; 15. HD., E. 2014/2847, K. 2014/5779, 15.10.2014. Bölge Adliye Mahkemesi de iflâs idaresinin davadan haberdar edilmeksizin, davanın sonuçlandırıldığı bir durumda "hukuki dinlenilme hakkının" ihlal edildiğini belirtmiştir Ankara BAM 23. HD., E. 2020/972, K. 2021/1840, 01.12.2021, (<https://legalbank.net>, E. T. 20.05.2025).

65 Bkz. "2. İtirazın İptali Davasına Devam Edilmesi" başlığı.

66 Yarg. 9. HD., E. 2010/41382, K. 2011/901, 25.01.2011, (**Muşul**, Cilt 2, s. 1576, dn. 35).

67 **Kuru**, El Kitabı, s. 1232; **Yıldırım/Deren Yıldırım**, s. 504.

68 Yargıtay da itirazın iptali davasının acele görülmesi gereken bir dava olmadığını belirtmiştir. İlgili karar için bkz. Yarg. 19. HD., E. 2007/11769, K. 2007/1351, 15.02.2007, (**Bilgen**, s. 474).

Yer verilen açıklamalar ışığında kural olarak iflâsın açılması ile birlikte itirazın iptali davası da durmalıdır⁶⁹. İtirazın iptali davasını gören mahkeme davanın durduğuna ilişkin bir “ara karar” vermelidir⁷⁰. Burada itirazın iptali davasının hangi aşamada olduğunun bir önemi yoktur. Bu kapsamda itirazın iptali davası kanun yolunda da olsa iflâsın açılması ile birlikte dava ikinci alacaklılar toplanmasına kadar durmalıdır⁷¹. Ayrıca müflis sıfatını kazanan taraf veya karşı tarafın mahkemeye davaya devam edilmesi yönündeki iradesini beyan etmesinin bir etkisi de bulunmamaktadır⁷².

İtirazın iptali davasına konu alacak hakkında iflâs idaresi bir karar veremez. İflâs idaresi, alacağı çekişmeli (davalı) olarak sıra cetveline geçirir⁷³ (bkz. İİK m. 230 vd.). Bu alacağın kabul edilip edilmeyeceğine ikinci alacaklılar toplanmasında karar verilir. Davanın devamına karar verildiği takdirde ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasında bu davaya devam edilir (İİK m. 194/1). Mahkeme belirtilen süreci geçirmeksizin davaya devam ederse iflâsın açılmasından sonra gerçekleştirilen işlemler

69 “Müflisin taraf olduğu itirazın iptali davası yönünden İİK’nun 194. Maddesi uyarın işlem yapılmalıdır.” Yarg. 19. HD., E. 2006/5819, K. 2007/8495, 02.10.2007, (**Oskay ve diğerleri**, s. 4840-4841). “İflâsın açılmasıyla, itirazın iptali davası, ..., ikinci alacaklılar toplanmasına kadar durur.” Yarg. 15. HD., E. 2021/3014, K. 2021/791, 11.03.2021 (Mahmut **Coşkun**, Hacizde ve İflasta Sıra Cetveli, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2023, s. 1224-1225).

70 **Kuru**, El Kitabı, s. 1227, 1228; **Muşul**, Cilt 2, s. 1572. İflâsın açılması ile birlikte hukuk davalarının durması kanun gereğidir. Dolayısıyla bu konuda ayrıca bir karar verilmesine gerek yoktur (**Berkin**, İflâs, s. 260).

71 Yargıtay da itirazın iptali davasında temyiz aşamasında iken iflâsın açılmasına karar verildiği bir olayda itirazın iptali davasının ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar durması gerektiğine karar vermiştir. İlgili karar için bkz. Yarg. 11. HD., E. 2008/13924, K.2009/2701, 09.03.2009, (<https://legalbank.net>, E. T. 17.05.2025). Doktrinde Kuru, kanun yolu aşamasında olan davanın taraflarından birisi için iflâsın açılmasına karar verilmesi üzerine burada incelemenin duruşmalı olarak yapılıp yapılmayacağı bakımından bir ayrıma gitmektedir. İnceleme duruşmasız yapılacaksa iflâs idaresinin bu incelemede hiçbir rolü olmayacaktır. Dolayısıyla bu incelemenin ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar ertelenmesinin bir anlamı da yoktur (**Kuru**, El Kitabı, s. 1229).

72 **Muşul**, Cilt 2, s. 1572-1573.

73 **Kuru**, Cilt 3, s. 2904; **Arsalan ve diğerleri**, s. 623; **Yavuz**, s. 285; **Deynekli/Kısa**, s. 238; **Erdönmez**, s. 124. Yargıtay’ın aynı yöndeki kararı için bkz. Yarg. 19. HD., E. 2009/1511, K. 2009/2346, 26.03.2009; E. 2003/10326, K. 2003/4062, 17.02.2003, (<https://legalbank.net>, E. T. 19.05.2025).

masanın menfaatini ihlal ettiği oranda geçersiz olur⁷⁴. Ayrıca dava görül-meye devam edilir ve sonuçlandırılırsa verilen karar bir üst mahkeme ta-rafından kaldırma ya da bozma sebebi⁷⁵ oluşturur.

4. İflâsın Açılmasına İlişkin Kararın Kesinleşmesi

İflâs açılmasına ilişkin karar kesinleşmeden önce ikinci alacaklılar toplanması yapılamamaktadır (İİK m. 164/3). Hukuk davalarına da ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasında devam edilebilir (İİK m.194/1, c. 1). Bu kapsamda iflâsın açılması ile duran itirazın iptali davası ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar ertelenir. İtirazın iptali davasının ertelendiği süre zarfında iflâsın açılmasına ilişkin kararın kesinleşmesiyle birlikte duran icra takipleri düşer (İİK m. 193/2). Bu du-rumda itirazın iptali davasının konusuz kaldığından bahsedilemez.

İkinci alacaklılar toplanması ile birlikte itirazın iptali davasına konu alacak bakımından verilecek karar beklenmelidir. İkinci alacaklılar top-lanması yapılmadan önce alacak hakkında iflâs idaresinin bir karar vere-bilmesi mümkün değildir. Aksi hâlde iflâs idaresinin kararına karşı şikâyet yoluna başvurulabilir⁷⁶. İkinci alacaklılar toplanması sonucunda alacağın kabulüne veya kısmen ya da tamamen reddine karar verilebilir (bkz. İİK m. 194/1, c. 1; m. 238/2).

a. İkinci Alacaklılar Toplanması Tarafından Alacağın Kabulüne Karar Verilmesinin Değerlendirilmesi

1) İtirazın İptali Davasında Verilecek Karar Bakımından

İtirazın iptali davasına konu alacak, ikinci alacaklılar toplanması ile kabul edilebilir. Bu kapsamda iflâs idaresinin, davaya devam etmemesine de karar verilir⁷⁷ (bkz. İİK m. 194/1, c. 1; m. 238/2). Böyle bir durumda davanın nasıl sonuçlandırılması gerektiği önem taşımaktadır. Doktrinde

74 **Kuru**, Cilt 3, s. 2898; **Kuru**, İflâs ve Konkordato, s. 194; **Yılmaz**, Şerh, s. 999; **Ya-vuz**, s. 283.

75 Yargıtay da hizmetten kaynaklı cari hesap alacaklarının ödenmemesi üzerine başlatı-lan icra takibine itiraz üzerine açılan itirazın iptali davası bakımından davalı hakkında iflâsın açılmasına karar verilmesine rağmen davaya devam edilerek sonuçlandırıldığı bir olayda bozma kararı vermiştir (Yarg. 23. HD., E. 2016/4781, K. 2019/102, 16.01.2019). Aynı yöndeki diğer kararlar için bkz. Yarg. 19. HD., E. 2005/9515, K. 2006/5687, 29.05.2006; E. 2006/6169, K. 2006/11917, 11.12.2006; E. 2005/9254, K. 2006/3634, 06.04.2006, (<https://legalbank.net>, E. T. 20.05.2025).

76 Yarg. 19. HD., E. 2003/10326, K. 2003/4062, 17.04.2003, (<https://legalbank.net>, E. T. 15.05.2025).

77 **Erdönmez**, s. 125.

bir görüş, iflâs idaresinin itirazın iptali davasını açan alacaklının alacağını sıra cetveline geçirdiği takdirde davayı kabul etmiş sayılacağını belirtmektedir. Dolayısıyla da burada davanın kabulüne ilişkin sonuçlar doğmalıdır⁷⁸. Doktrinde diğer bir görüş ise ikinci alacaklılar toplanmasında kabul edilerek sıra cetveline geçirilen alacak bakımından itirazın iptali davasının konusuz kalacağını belirtmektedir⁷⁹. Bu kapsamda itirazın iptali davası hakkında “karar verilmesine yer olmadığı” şeklinde bir karar verilmelidir.

Alacağın, ikinci alacaklılar toplanması tarafından kabul edilmesi davanın kabulü anlamına gelmemektedir. Davanın kabulü ile davanın konusuz kalması yargılamayı hüküm verilmeksizin sona erdiren hâllerdir. Davanın kabulü, Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) uyarınca, davalının dilekçeyle veya mahkeme huzurunda sözlü olarak talep sonucunu kısmen ya da tamamen kabul etmesidir (HMK m. 308, 309). Bu kabul açısından geçerlilik şartıdır. Burada ise alacak, ikinci alacaklılar toplanması esnasında kabul edilmektedir. Ayrıca itirazın iptali davası ile hedeflenen itirazın hükümsüz kılınarak, takibe devam edilmesidir⁸⁰.

İkinci alacaklılar toplanması tarafından kabul edilen alacağın sıra cetveline geçirilmesi ile birlikte davanın konusu kalmamaktadır. Dolayısıyla itirazın hükümden düşürülmesinde davacının hukuki bir yararı bulunmamaktadır. Yargıtay da kararlarında alacaklının alacağının masaya tümüyle kabulü sonucunda itirazın iptali davasının konusunun kalmadığını ortaya koymuştur. Böyle bir durumda ise “karar verilmesine yer olmadığı” şeklinde bir karar verilmesi gerektiğini belirtmiştir⁸¹. Bu belirlemenin önemi ise yargılama giderleri ve vekalet ücretine hükmedilmesinde ortaya çıkmaktadır.

2) İtirazın İptali Davasının Sonuçları Bakımından

İtirazın iptali davasının konusuz kalması bakımından tazminat, yargılama gideri ve vekâlet ücreti için ayrıca bir değerlendirme yapılmalıdır. İcra inkâr tazminatı bakımından konu ele alındığında, ikinci alacaklılar

78 Orhan **Eroğlu**, “İflâsta Sıra Cetveline İtiraz Davası (İflâsta Kayıt Kabul Davası)”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 144, 2019, s. 206.

79 **Muşul**, Cilt 2, s. 1578; **Deynekli/Kısa**, s. 238-239; **Coşkun**, İtirazın İptali, s. 696; Mahmut **Coşkun**, İcra ve İflâs Kanunu Cilt 4, 7. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2021, s. 5130.

80 Talih **Uyar**, İtirazın İptali Davası ile Tahsil (Eda) Davası, 4. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2021, s. 9.

81 Yarg. 15. HD., E. 2021/3014, K. 2021/791, 11.03.2021; 23. HD., E. 2015/7698, K. 2016/1883, 25.03.2016, (<https://legalbank.net>, E. T. 15.05.2025).

toplanması tarafından alacağın kabul edilmesiyle birlikte itirazın iptali davasında davalının (müflisin) haksız olduğu dolayısıyla davacı lehine icra inkâr tazminatına hükmedilmesi gerektiği sonucuna varılabilir. Ancak iflâsın açılmasına ilişkin kararın kesinleşmesiyle birlikte icra takibi düşeceğinden icra inkâr tazminatına hükmedilmemesi gerekir. Yargıtay da icra takibinin varlığından bahsedilemeyeceği için davacı lehine icra inkâr tazminatına hükmedilmemesi gerektiğine karar vermiştir⁸².

Yargılama giderleri bakımından ise konusuz kalan davaya ilişkin olarak İİK’da bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla burada daha genel düzenleme niteliğinde olan HMK’deki hüküm uygulanmalıdır. Buna göre konusuz kalan dava hakkında hâkimin davanın açıldığı tarihte tarafların haklılık durumu gözetilmelidir (HMK m. 331/1). Vekalet ücreti de tarafların davanın açıldığı tarihteki haklılık durumuna göre belirlenmelidir. Söz konusu kurallar, itirazın iptali davası bakımından gözetildiğinde davanın açıldığı tarihteki haklılık durumuna göre bir karar verilerek haksız olan tarafın yargılama gideri⁸³ ile vekalet ücretine mahkûm edilmesi gerekir. Buradan hareketle kanaatimizce alacağın sıra cetveline kabulü ile birlikte esas olarak davalının davayı açmakta haklı olduğunu kabul etmek dolayısıyla da davalı taraf yargılama giderleri ile vekâlet ücretine mahkûm etmek gerekir. Davacı iflâsın açılmasına kadar ki bu giderlerini masadan “iflâs alacağı” olarak isteyebilir⁸⁴.

b. İkinci Alacaklılar Toplanması Tarafından Alacağın Kısmen veya Tamamen Reddine Karar Verilmesinin Değerlendirilmesi

1) İtirazın İptali Davasının Kayıt Kabul Davasına Dönüşmesi

İtirazın iptali davasına konu alacak, ikinci alacaklılar toplantısında toplantıya katılan alacaklılar tarafından tamamen reddedilebilir. Alacağı reddedilen alacaklı normal şartlarda kayıt kabul davası açarak, alacağının

82 Bu yöndeki kararlar için bkz. Yarg. 19. HD., E. 2006/8665, K. 2007/3208, 30.03.2007; 2006/8435; 2006/10990, 23.11.2006; E. 2006/3343, K. 2006/8943, 28.09.2006; E. 2004/1843, K. 2004/10984, 04.11.2004; E. 2001/8834, K. 2002/2293, 28.03.2002, (Bilgen, s. 491 vd.). 19. HD., E. 2006/5027, K. 2007/150, 18.01.2007, (Talih Uyar, İcra ve İflâs Kanunu Şerhi Cilt 10, 2. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2009, s. 15939-15940).

83 Yargıtay da konusuz kalan itirazın iptali davası bakımından yargılama giderinin, tarafların dava açıldığı tarihteki haklılık durumuna göre belirlenmesi gerektiğine karar vermiştir. İlgili karar için bkz. Yarg. 19. HD., E. 2007/1190, 2007/5555, 29.05.2007, (Bilgen, s. 483-484).

84 Kuru, İflâs ve Konkordato, s. 198; Bilgen, s. 463; Kuru, Cilt 3, s. 2914; 526; Yavuz, s. 285; Deynekli/Kısa, s. 239.

sıra cetveline geçirilmesini talep eder (İİK m. 235/1, c. 1). Ancak açılmış bir itirazın iptali davası varsa bu davaya kayıt kabul davası olarak görülebilir mi? Doktrinde ileri sürülen bir görüş, itirazın iptali davasının, kayıt kabul davasına dönüşmesinin isabetli olduğu yönündedir⁸⁵. Bu görüşün altında yatan asıl sebep usul ekonomisi ilkesidir. Zira alacaklının kayıt kabul davası açması hem zaman hem de masraf bakımından bir kayıp teşkil edecektir. Dolayısıyla itirazın iptali davasının, kayıt kabul davasına dönmesi kanaatimizce de isabetli olacaktır. Yargıtay da kararlarında, ikinci alacaklılar toplanması tarafından kabul edilmeyen alacaklar bakımından itirazın iptali davasının, kayıt kabul davasına dönüşmesi gerektiğini kabul etmektedir⁸⁶.

İtirazın iptali davasına konu alacak, ikinci alacaklılar toplanması tarafından kısmen de reddedilebilir. Bu durumda alacağın kabul edilmeyen kısmı bakımından davaya kayıt kabul davası olarak devam edilir. Buna karşılık kısmen kabul edilen kısım yönünden ise dava konusuz kalacağından bu kısım yönünden de “karar verilmesine yer olmadığı” şeklinde bir karar verilir. Yargıtay da ikinci alacaklılar toplanması tarafından kısmen kabul edilmeyen alacaklar bakımından itirazın iptali davasının, kayıt kabul davasına dönmesi gerektiğine karar vermiştir⁸⁷.

İtirazın iptali davasına konu alacağın kısmen ya da tamamen reddi sonucunda itirazın iptali davasının kayıt kabul davasına dönmesiyle birlikte

85 **Yılmaz**, Şerh, s. 1000; **Hasırcı**, s. 300-301; **Muşul**, Cilt 2, s. 1578; **Altay**, s. 791; **Coşkun**, Cilt 4, s. 5130.

86 “Dava konusu alacağın, dolayısıyla davanın kabul edilip edilmeyeceği hakkındaki karar, ikinci alacaklılar toplantısında verilmektedir. Bir hukuk davasının kayıt kabul davasına dönüşmesi, davalının iflas etmesine ve iflas idaresinin de davaya konu alacağı iflas masasına kabul etmemesine bağlıdır. İkinci alacaklılar toplantısında, alacak iflas masasına kesin olarak kayıt ve kabul edilmiş ise dava konusuz kalacak, alacak kısmen veya tamamen reddedilmiş ise davaya alacağın iflas masasına kayıt ve kabulü davası olarak devam edilecektir.” Yarg. 11. HD., E. 2021/4662, K. 2022/8706, 06.12.2022. Yargıtay’ın aynı yöndeki diğer kararları için bkz. Yarg. 19. HD., E. 2007/10737, K. 2008/2688, 20.03.2008; 11. HD., E. 2006/13247, K. 2008/398, 22.01.2008; E. 2007/4789, K. 2007/6372, 18.06.2007; E. 2005/8073, K. 2006/4536, 27.04.2006, (<https://legalbank.net>, E. T. 16.05.2025).

87 Yarg. 19. HD., E. 2010/6278, K. 2010/8777, 12.07.2010; E. 2006/3238, K. 2006/4958, 04.05.2006; E. 2005/8073, K. 2006/4536, 27.04.2006; E. 2004/6146, K. 2005/7723, 07.07.2005; E. 2004/2817, K. 2004/11342, 12.11.2004. (<https://legalbank.net>, E. T. 17.05.2025).

bu davanın iflâs idaresine yöneltilmesi gerekir⁸⁸. Kayıt kabul davası zorunlu arabuluculuğa tabi olmamakla birlikte ihtiyari arabuluculuk süreci işletilebilir⁸⁹. Ancak iflâs idaresinin sulh olma yetkisinin müflisin alacakları olup iflâs alacaklarının burada değerlendirilemeyeceği, önceden reddedilen alacak için iflâs idaresinin anlaşmaya varmasının masanın menfaatine olamayacağı yönünde kararlar verilmektedir⁹⁰. Buradan hareketle kayıt kabul davasına, iflâs idaresi devam edecek ancak alacaklı ihtiyari bir arabuluculuk süreci işletmek istediğinde iflâs idaresinin buna katılması mümkün olmayacaktır. Arabuluculuğa elverişli olan bir konu üzerinde arabuluculuk faaliyetini engellemek tarafların iradesini sınırlandıracaktır. Ayrıca iflâs idaresinin arabuluculuk faaliyetine katılma yetkisinin yalnızca müflisin alacakları bakımından olabileceğinin kabulü taraflar arasındaki menfaat dengesini bozmaktadır.

İkinci alacaklılar toplanması, kayıt kabul davasına masa tarafından devam edilmesini gerekli görmezse dava takip yetkisi isteyen alacaklı/alacaklılara devredilir (İİK m. 245). Ancak hiçbir alacaklı davayı takip etmek istemezse davaya konu alacak kabul edilmiş olur⁹¹. İflâs idaresi bu alacağı sıra cetveline geçirmek zorunda kalır⁹². Bu alacak bakımından müflisin

88 Yargıtay da kararlarında itirazın iptali davasının, kayıt kabul davasına dönmesiyle birlikte davanın iflâs idaresine yöneltileceğine açıkça belirtmiştir (Yarg. 19. HD., E. 2001/3527, K. 2001/8209, 10.12.2001). Öyle ki Yargıtay, adi tasfiye usulünün uygulandığı bir olayda iflâs idaresi yerine iflâs dairesi tarafından kayıt kabul davasına devam edilmesini bozma sebebi yapmıştır. Yarg. 23. HD., E. 2013/6042, K. 2013/7639, 02.12.2013, (<https://legalbank.net>, E. T. 22.05.2025)

89 Bu yönde bkz. Yarg. 6. HD., E. 2023/4026, K. 2024/1590, 16.05.2024, (<https://legalbank.net>, E. T. 17.05.2025)

90 “İcra ve İflâs Kanunu’nun 226’ncı maddesine göre iflas idaresi masanın yasal temsilcisidir. Ancak bu temsil yetkisi masanın menfaatlerinin gözetilmesi ve tasfiye ile sınırlıdır. İflas idaresinin iki bin liraya kadar olan alacaklardan doğrudan doğruya, “daha ziyade alacaklardan” alacaklılar toplanmasının vereceği yetkiyle sulh olabileceğine ve tahkim yapabileceğine ilişkin düzenleme ise masanın borçlu olduğu halleri değil, aksine masanın alacaklı olduğu halleri ifade etmek üzere yasaya konulmuştur (İİK m.226/II). Bu nedenle masanın borçlu olduğu hallerde iflas idaresinin bir sulh ve tahkim yetkisi olduğu düşünülemez. Bu yetkiyi haiz olmayan iflas idaresinin arabuluculukta masayı temsil etmesi ve uzlaşma suretiyle belirlenecek tutarı masaya kaydetmesi mümkün değildir.” Yarg. 11. HD., E. 2021/2263, K. 2022/1617, 23.02.2022. Bu yöndeki diğer kararlar için bkz. Gaziantep BAM 11. HD., E. 2019/1849, K. 2019/1239, 25.10.2019; Ankara BAM 23. HD., E. 2019/2369, K. 2019/1791, 06.11.2019; Kayseri BAM 6. HD., E. 2020/121, K. 2020/108, 30.01.2020, (<https://legalbank.net>, E. T. 21.05.2025).

91 Üstündağ, s. 77-78; Berkin, İflâs, s. 257-258.

92 Ansay, s. 229-230.

alacaklıları kayıt kabul davası açamaz⁹³. Zira alacaklılar mevcut bir davaya devam etme yetkisinin kendilerine devredilmesini istememişlerdir⁹⁴.

2) Ayrı Bir Kayıt Kabul Davası Açılması

İtirazın iptali davası, kayıt kabul davası olarak görülmeye başlamadan önce alacaklının kayıt kabul davası açıp açmadığı araştırılmalıdır. Zira itirazın iptali davasının davacısı alacağının kısmen veya tamamen reddedildiği bir durumda doğrudan kayıt kabul davası açmış olabilir.

Kayıt kabul davası derdest iken itirazın iptali davası, kayıt kabul davasına dönüşmüşse her iki davanın birleştirilmesi gerekir. Yargıtay da bir kararında itirazın iptali davası ile derdest kayıt kabul davasının birleştirilmesi gerektiğini belirtmiştir⁹⁵. Ancak söz konusu karar döneminde yürürlükte olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu uyarınca, birleştirilecek davaların aynı düzey ve sıfatta olması şartı aranmamaktaydı (bkz. HUMK m. 45). Buna karşın HMK ile birlikte birleştirilecek davaların “aynı düzey ve sıfatta” olması şartı aranmaktadır (HMK m. 166/1, 2). Kayıt kabul davası bakımından kanun koyucu (asliye) ticaret mahkemesinin görevli olduğunu açıkça hükme bağlamıştır (bkz. İİK m. 235/1). İtirazın iptali davasında görevli mahkeme ise alacağın niteliğine göre belirleneceğinden⁹⁶ bu dava için her zaman asliye ticaret mahkemesi görevli olmayabilir. Buradan hareketle itirazın iptali davası ile kayıt kabul davası bakımından görevli mahkemeler farklı ise bu davaların ayrı ayrı görülmesi gerekmekte olup, birleştirilmesi mümkün değildir⁹⁷. Ayrı bir asliye ticaret mahkemesinin kurulmadığı yerlerde asliye hukuk mahkemesi, davayı asliye ticaret mahkemesi sıfatıyla inceleyecek olsa dahi bu davaların birleştirilmesi mümkün değildir⁹⁸. Çünkü her iki dava fiilen aynı mahkemede görülse de mahkeme, bu davaları aynı sıfatla görmemektedir⁹⁹.

93 **Ansay**, s. 229-230; **Kuru**, El Kitabı, s. 1230; **Coşkun**, İtirazın İptali, s. 696.

94 **Kuru**, El Kitabı, s. 1230.

95 “*Bu durumda mahkemeye yapılacak iş, anılan kayıt-kabul davası dosyası getirilip incelenerek, derdest ise davalar arasındaki bağlantı (irtibat) sebebiyle dosyaların birleştirilmesi...*” Yarg. 19. HD., E. 1997/8697, K. 1998/467, 04.02.1998, (**Bilgen**, s. 489).

96 **Arslan ve diğerleri**, s. 217; Yönel **Özkan**, İcra ve İflâs Hukukunda İtirazın İptali Davası, Turhan Kitabevi, Ankara 2004, s. 119.

97 İbrahim **Ermenek**, Medenî Usul Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması, Yetkin Yayınları, Ankara 2014, s. 108; Hakan **Pekcanıtez**, Pekcanıtez Usûl Medenî Usûl Hukuku Cilt 2, 15. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2017, s. 1434.

98 **Ermenek**, s. 111.

99 **Ermenek**, s. 111.

Sonuç olarak itirazın iptali davası hakkında, kayıt kabul davasının durumuna göre bir hüküm kurulmalıdır. Kayıt kabul davası devam ediyorsa itirazın iptali davası, hukuki yarar yokluğu sebebiyle usulden reddedilmelidir. Ancak kayıt kabul davası derdest olmayıp, bu dava hakkında karar verilmiş ve bu karar da kesinleşmişse itirazın iptali davasının konusuz kaldığına ilişkin bir hüküm kurulmalıdır¹⁰⁰.

5. İflâs Açılmasına İlişkin Kararın Kanun Yolunda Kaldırılması ya da Bozulması

İflâs davası neticesinde verilen karara karşı kanun yolu açıktır (bkz. İİK m. 164/2). Başka bir deyişle asliye ticaret mahkemesi tarafından iflâsın açılmasına karar verilmesi bu kararın kesin olduğu anlamına gelmemektedir. Ancak iflâsın açılmasının hukuki sonuçlarının doğması açısından bu kararın kesinleşmesi de şart değildir¹⁰¹. Dolayısıyla iflâsın açılması ile birlikte kural olarak itirazın iptali davası durur.

Kanun yolu incelemesi neticesinde iflâsın açılmasına ilişkin kararın bir üst mahkemece kaldırılması ya da bozulması mümkündür. Bu yöndeki bir kararın kesinleşmesi ile iflâsın açılmasının sonuçları kendiliğinden ortadan kalkacaktır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu da iflâs açılmasına ilişkin kararın bozulduğu bir olayda, bozma kararının kesinleşmesi ile birlikte iflâstan önceki duruma geri dönüleceğini açıkça belirtmiştir¹⁰². Dolayısıyla müflis dava takip yetkisini yeniden kazanacak¹⁰³ ve itirazın iptali davasına kaldığı yerden devam edecektir. Takip itiraz üzerine durmuş olduğu için takibin akıbeti itirazın iptali davasının sonucuna göre belli olacaktır.

6. İflâsın Kaldırılması

İflâsın kaldırılması, (müflis) borçlunun, iflâsın sonuçlarından kurtulmasına olanak sağlayan bir yoldur¹⁰⁴. İflâs tasfiyesi devam ederken, kanunda belirtilen sebeplerden birisine istinaden iflâsın kaldırılması talep edilebilir (bkz. İİK m. 182/1). Bu sebepler, bütün alacaklıların talepleri geri alması, bütün alacakların itfa edilmesi ve borçlunun (müflisin) teklif ettiği konkordatonun kabul edilmesidir. İflâsın kaldırılması kararı, usûli

100 Yarg. 19. HD., E. 1997/8697, K. 1998/457, 04.02.1998, (Bilgen, s. 489).

101 Yılmaz, Şerh, s. 999.

102 İlgili karar için bkz. Yargıtay HGK, E. 2017/12-336, K. 2019/174, 19.02.2019, (<https://legalbank.net>, E. T. 23.05.2025).

103 Kuru, Cilt 3, s. 2907; Altay, s. 794.

104 Hakan Albayrak, İflasın Kaldırılması, Yetkin Yayınları, Ankara 2007, s. 56.

bir karar olup, inşai nitelik taşımaktadır¹⁰⁵. İnşai nitelikteki kararlar genellikle ileriye dönük bir etkiye sahiptir¹⁰⁶. Ancak kimi inşai nitelik taşıyan kararlar ise geriye dönük bir etki gösterir¹⁰⁷. İflâsın kaldırılması kararı da geriye doğru bir etki doğurur¹⁰⁸. Böylece iflâsın bütün sonuçları ortadan kalkar¹⁰⁹, müflis yeniden tasarruf yetkisine sahip olur¹¹⁰. Bu durumun itirazın iptali davasına olan etkisi, bütün alacaklıların taleplerini geri alması veya bütün alacakların itfa edilmesi sebebiyle iflâsın kaldırılması çerçevesinde ele alınmalıdır.

a. Bütün Alacaklıların Taleplerini Geri Alması

İflâsın kaldırılması sebebi, bütün alacaklıların alacak taleplerini geri almasına dayanabilir. Bu durumda alacaklılar, alacaklarından feragat etmiş sayılmaz¹¹¹. Dolayısıyla itirazın iptali davası devam eder. İtirazın iptali davası bakımından dava takip yetkisi alacaklı veya alacaklılara devredilmişse bu devir hükümsüz kalır¹¹². Bu davaya eski müflis devam eder.

Bütün alacaklıların alacak taleplerini geri alması sebebi ile iflâsın kaldırılmasının istenmesinde iflâsın kesinleşip kesinleşmediği hususu itirazın iptali davasının doğuracağı sonuçlar bakımından önemlidir. İflâs kesinleşmesinden sonraki bir dönemde iflâs kaldırılmışsa icra takipleri düşmüş olacaktır. Düşen takipler ise iflâsın kaldırılması ile canlanmayacaktır¹¹³. Bu durum itirazın iptali davasının devam etmesine engel değildir. Ancak

105 Albayrak, s. 56.

106 Baki Kuru, Nizasız Kaza, Ajans-Türk Matbaası, Ankara 1961, s. 182, dn. 44.

107 Kuru, s. 182, dn. 44.

108 Arar, s. 44.

109 Postacioğlu, s. 218; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 597; Arslan ve diğerleri, s. 681; Albayrak, s. 60, 127; Kuru, El Kitabı, s. 1380; Pekcanitez ve diğerleri, s. 458-459.

110 Arar, s. 44; Olgaç/Köymen, s. 1097; Ansay, s. 305; Berkin, İflâs, s. 398; Başözen, s. 231; Arslan ve diğerleri, s. 681; Yıldırım/Deren Yıldırım, s. 486; Pekcanitez ve diğerleri, s. 459.

111 Kuru, El Kitabı, s. 1381; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 596; Arslan ve diğerleri, s. 680; Muşul, Cilt 2, s. 1548.

112 Ansay, s. 306; Olgaç/Köymen, s. 1097; Berkin, İflâs, s. 398; Yılmaz, s. 139; Muşul, Cilt 2, s. 1548; Pekcanitez ve diğerleri, s. 459.

113 Postacioğlu, s. 218; Kuru, İflâs ve Konkordato, s. 361; Görgün/Börü/Kodakoğlu, s. 598; Muşul, Cilt 2, s. 1547; Albayrak, s. 132 vd.; Yıldırım/Deren Yıldırım, s. 486; Pekcanitez ve diğerleri, s. 459. Bu durum iflâsın açılması ile durmayan takipler bakımından geçerli değildir. Bu takiplerin düşmesi söz konusu olmadığı için bunlara devam edilir (Kuru, El Kitabı, s. 1384). İflâsın kaldırılmasıyla takiplerin yeniden canlanacağına ilişkin aksi yöndeki görüş için bkz. Arar, s. 44.

itirazın iptali davası sonucunda bir icra takibinin varlığından söz edilemeyeceği için icra inkâr tazminatına da karar verilemez¹¹⁴. Buna karşın iflâs açılmasına rağmen durmayan takiplere devam edildiği için bu takiplere istinaden açılan itirazın iptali davası bakımından icra inkâr tazminatına karar verilebilmelidir.

İflasın kesinleşmediği bir dönemde iflâs kaldırılmışsa¹¹⁵, icra takipleri devam edecektir. Ancak icra takibi itiraz üzerine durduğu için takiplerin akıbeti bakımından itirazın iptali davasının sonucu beklenmelidir. İcra takibi düşmediği için alacaklı davayı kazandığı takdirde lehine icra inkâr tazminatına da karar verilebilir.

İtirazın iptali davası, kayıt kabul davasına dönüşmüşse bu davaya “alacak davası” olarak devam edilmelidir. Yargıtay da bir kararında usul ekonomisi ilkesi gereğince, kayıt kabul davasının eski müflise karşı alacak davası olarak devam edilmesi gerektiğini belirtmiştir¹¹⁶.

b. Bütün Alacakların İtfa Edilmesi

İflâsın kaldırılması sebebi, müflisin bütün borçlarını itfa etmiş olmasına dayanabilir. Bu durumda itirazın iptali davasının da konusu kalmayacağı için bu dava bakımından da karar verilmesine yer olmadığına karar verilmelidir.

İtirazın iptali davası, kayıt kabul davasına dönmüşse bu davaya konu alacağın var olup olmadığı açıklığa kavuşturulmalıdır¹¹⁷. Buradan hareketle kayıt kabul davasının sonucu beklenebileceği¹¹⁸ gibi alacaklının alacağı için teminat da gösterilebilir¹¹⁹. Teminat miktarı, iflâs tarihi itibarıyla

114 “*Davalı şirket hakkındaki iflas kararı kesinleşmekle İİK 193 md gereği takip düşmüş olup iflasın kaldırılması kararı ile takibin tekrar canlanması söz konusu değildir. Bu nedenle mahkemece icra inkar tazminatına hükmedilmemesi...*” Yarg. 16. HD., E. 2017/6264, K. 2020/1915, 16.11.2020, (<https://legalbank.net>, E. T. 23.05.2025).

115 İflâsın kesinleşmediği bir dönemde de iflâs kaldırılabilir Yargıtay HGK, E. 1983/12-963, K. 1983/335, 06.04.1983, (**Muşul**, Cilt 2, s. 1548, dn. 2).

116 Yarg. 19. HD., E. 1993/5840, K. 1993/6060, 01.10.1993, (**Oskay ve diğerleri**, s. 4756-4757). Yargıtay’ın iflâsın kaldırıldığı bir durumda kayıt kabul davasının reddedilmesi gerektiğine ilişkin aksi yöndeki bir kararı için bkz. Yarg. 11. HD., E. 1989/5332, K. 1989/5354, 16.10.1989, (<https://legalbank.net>, E. T. 21.05.2025).

117 **Muşul**, Cilt 2, s. 1547.

118 “... derdest olan kayıt kabul davasının sonucu beklenilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile iflasın kaldırılmasına karar verilmesi doğru görülmemiştir.” Yarg. 6. HD., E. 2021/1654, K. 2021/1911, 30.11.2021. Bu yöndeki başka bir karar için bkz. Yarg. 19. HD., E. 1995/2371, K. 1995/3386, 11.04.1995, (<https://legalbank.net>, E. T. 21.05.2025).

119 **Kuru**, İflâs ve Konkordato, s. 358; **Albayrak**, s. 68.

belirlenen alacağa ödeme tarihine kadar işleyen yasal faizi de eklenerek hesaplanır¹²⁰.

SONUÇ

İtirazın iptali davasının temelinde icra takibi bulunsa da bu dava maddi hukuka ilişkin bir davadır. Buradan hareketle itirazın iptali davasının taraflarından birisinin iflâsı ile dava olduğu yerde durur (İİK m. 194). Genel kural bu şekilde olmakla birlikte iflâsın, itirazın iptali davasına tesirini daha ayrıntılı şekilde ortaya koyabilmek için iflâs eden taraf ile bu davanın derdest olup olmaması şeklinde bir ayrımaya gidilebilir.

İflâs eden taraf ilâmsız icra takibinin alacaklısı olabilir. İflâs ile birlikte icra takiplerinin duracağına ilişkin hüküm burada uygulanamaz (İİK m. 193). İcra takibinin durması için müflisin, takipte borçlu taraf olması gerekir. Müflisin alacaklı olduğu icra takibi iflâsın açılmasına rağmen devam eder. Bu takiplere kural olarak iflâs idaresi devam eder. Devam eden takibe borçlu itiraz ederse itirazın iptali davası açılabilir. Zira müflisin alacaklı olduğu bir takibin devam ettirilerek, alacağının elde edilmesi hedeflenmektedir.

İş, ticari veya tüketici niteliğindeki itirazın iptali davası bakımından arabuluculuğa başvurmak dava şartıdır. Bu kapsamda iflâs idaresi dava açmadan önce arabuluculuğa başvurmalıdır. Kanaatimizce bu konuda ayrı bir düzenleme dahi yapılmasına gerek olmaksızın iflâs idaresi arabuluculuk faaliyetine katılabilir. Zira iflâs ile birlikte dava takip yetkisi iflâs idaresine geçmektedir. Arabuluculuk faaliyetine katılmak ise dava takip yetkisine mündemiçtir. Ayrıca iflâs ile birlikte müflisin tasarruf yetkisi kısıtlanmaktadır. Dolayısıyla müflisin arabuluculuk faaliyetine katılarak, bir konu üzerinde anlaşmaya varıp varmama noktasında tasarrufu bulunmamaktadır. Aynı durum arabuluculuk faaliyeti sırasında alacaklının iflâsı durumunda da geçerlidir. Ancak arabuluculuğa konu uyuşmazlık, masayı ilgilendirmiyorsa müflis arabuluculuk faaliyetine devam edebilir ve gerekirse itirazın iptali davası açabilir.

İtirazın iptali davasının davacısı, bu dava derdest iken, iflâs etmiş olabilir. Kural olarak, bu dava ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar durur (İİK m. 194/1, c. 1). Ancak kanun koyucu, şeref ve haysiyetten veya vücut üzerine verilen zararlardan doğan tazminat davalarına, evlenme, nafaka, kişisel durumu ilgilendiren davalara ve rehlin pa-

120 Yarg. 19. HD., E. 2003/6246, K. 2003/7363, 03.07.2003, (<https://legalbank.net>, E. T. 21.05.2025).

raya çevrilmesi yoluyla ilgili olarak iflâs açılmasına rağmen devam edileceğini belirtmiştir (İİK m. 194/1, c. 2). Bu davalar itirazın iptali davası bakımından değerlendirilebilir. Rehnin paraya çevrilmesi yoluna ilişkin olarak açılan itirazın iptali davası, iflâsın açılması ile durmayacaktır. Aynı durum nafaka alacağına istinaden başlatılan ilâmsız icra takibine itiraz üzerine açılan itirazın iptali davası bakımından da geçerlidir. Ancak vücut bütünlüğüne, şeref veya haysiyete yönelik verilen bir zarar sebebiyle açılan tazminat davası bakımından itirazın iptali davası gündeme gelmemektedir. Zira tazminat davası neticesinde elde edilen ilâm ile ilâmsız icra takibi yapılamayacaktır. Bu durum iflâsın açılmasına rağmen devam edecek olan evlenme ve kişisel durumlar ile ilgili davalar için de söz konusudur.

İflâs eden taraf ilâmsız icra takibinin borçlusu olabilir. İflâsın açılması ile birlikte kural olarak takipler durur (İİK m. 193/1). İstisnai olarak devam eden takiplere, iflâs idaresi tarafından devam edilir. İflâs idaresi takibe itiraz etmişse alacaklı itirazın iptali davası açmamalıdır. Bunun yerine alacağının masaya kaydını istemelidir. Alacak kısmen ya da tamamen reddedilirse bu durumda kayıt kabul davası açmalıdır. Alacaklı bunun yerine itirazın iptali davası açmışsa bu davaya kayıt kabul davası devam edilmemesi kanaatindeyiz. Yargıtay farklı sebeplere dayanarak, kayıt kabul davası olarak devam edilmesi gerektiği yönünde kararlar vermektedir. Ancak iflâsın açılmasından sonra açılan itirazın iptali davası, İİK m. 194'ün kapsamına dahil edilemez. İlgili madde derdest davalara ilişkin olarak düzenlenmiştir.

İtirazın iptali davası derdest iken, davalı taraf iflâs etmiş olabilir. Kural olarak bu davanın durması gerekir. İflâsa rağmen devam edecek olan itirazın iptali davası belirlenirken, takiplerin durup durmayacağı noktasından hareket edilmemelidir (İİK m. 193). Zira takipler, icra takibine yapılan itiraz üzerine durmuştur. Dolayısıyla devam edecek itirazın iptali davasının belirlenebilmesi bakımından doğru bir sonuca ulaşabilmek için icra takibinin niteliğinden hareket edilmelidir. Takibin niteliği gereği devam edilen itirazın iptali davasına özellikle rehnin paraya çevrilmesine yoluna ilişkin olarak açılan davalar da rastlanılmaktadır. Yargıtay, itirazın iptali davasının devam edeceği sonucuna takibin durmamasından hareketle varmıştır. Kabul ettiğimiz ayırım çerçevesinde Yargıtay'ın kararına katılmak mümkün değildir.

Genel kural derdest itirazın iptali davasının iflâs ile birlikte durmasıdır. İkinci alacaklılar toplanması ile alacaklının alacağını kabul edilip edilmeyeceğine karar verir (bkz. İİK m. 194/1, c. 1). Alacak kabul edilirse itirazın iptali davasına devam edilmez. Bu durumda itirazın iptali davası-

nın nasıl sonuçlandırılması gerektiği yönünde birtakım görüşler ileri sürülmüştür. Kanaatimizce alacağın kabul edilerek, sıra cetveline geçirilmesi durumunda itirazın iptali davasının konusuz kaldığını kabul etmek gerekir. İtirazın iptali davasını da buna göre sonuçlandırılmalıdır.

İkinci alacaklılar toplanması ile alacaklının alacağı tamamen veya kısmen reddedilebilir. Alacağın tamamen reddedilmesi durumunda, itirazın iptali davasının, kayıt kabul davasına döneceği hem doktrinde hem de Yargıtay kararlarında isabetli olarak kabul edilmektedir. Alacağın kısmen reddedilmesi durumunda ise reddedilen kısım bakımından dava, kayıt kabul davasına döner. Kayıt kabul davasının, iflâs idaresine yöneltilmesi gerekir. Kayıt kabul davası zorunlu arabuluculuğa tabi olmamakla birlikte ihtiyari arabuluculuk süreci işletilebilir. Ancak Yargıtay ve bölge adliye mahkemeleri, sulh olma yetkisinin müflisin alacakları için olacağından hareketle iflâs idaresinin arabuluculuk faaliyetine katılamayacağını belirtmektedir. Arabuluculuğa elverişli olan bir konu üzerinde arabuluculuk faaliyetini engellemek tarafların iradesini sınırlandırmakta ayrıca taraflar arasındaki menfaat dengesini bozmaktadır. Kanaatimizce iflâs idaresinin, müflisin borçlu olduğu durumlarda da arabuluculuk faaliyetine katılmasının önünde bir engel yoktur. Bu noktada açık bir kanuni düzenlemeye gerek de yoktur. Zira iflâs idaresi, dava takip yetkisine sahip olup, arabuluculuk faaliyetine katılmak da dava takip yetkisine mündemiçtir.

İtirazın iptali davasının ortaya çıkabilecek birtakım durumlar karşısında da akıbetinin incelenmesi önem arz eder. Bu kapsamda incelenmesi gereken hususlardan birisi, iflâsın açılmasına ilişkin kararın kanun yolunda kaldırılması veya bozulmasıdır. Böylece iflâsın tüm sonuçları ortadan kalkar. İtirazın iptali davası durmuşsa eski müflis davaya devam eder. İflâs tasfiyesi devam ederken, iflâsın kaldırılması gündeme gelebilecek diğer bir husustur. İflâsın kaldırılması ile iflâsın sonuçları ortadan kalkar. Bunun itirazın iptali davasına etkisini incelerken, iflâsın kaldırılmasının sebeplerinden yola çıkılmalıdır. İflâs bütün alacaklıların taleplerini geri aldığı için kaldırıldıysa alacaklılar, alacaklarından feragat etmiş olmadığı için itirazın iptali davası devam eder. İtirazın iptali davası, kayıt kabul davasına dönmüşse bu davaya alacak davası olarak devam edilmelidir. İflâs bütün itfa edildiği için kaldırıldıysa itirazın iptali davasının konusu kalmaz. İtirazın iptali davası, kayıt kabul davasına dönmüşse bu dava bakımından söz konusu alacağın var olup olmadığına bakılmalıdır. Dolayısıyla kayıt kabul davasının sonucu beklenebileceği gibi bu dava bakımından teminatta gösterilebilir.

KAYNAKÇA

- Akil**, Cenk, “Dava Yetkinliği”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 36, 2018, s. 1-20.
- Ansay**, Sabri Şakir, Hukuk İcra ve İflâs Usulleri, 5. Bası, İstiklâl Matbaası, Ankara 1960.
- Albayrak**, Hakan, İflasın Kaldırılması, Yetkin Yayınları, Ankara 2007.
- Altay**, Sümer, Türk İflas Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2004.
- Arar**, Kemal, İcra ve İflâs Hükümleri Cilt 2, İdeal Matbaası, Ankara 1945.
- Arslan**, Ramazan/**Yılmaz**, Ejder/**Taşpınar Ayvaz**, Sema/**Hanağası**, Emel, İcra ve İflâs Hukuku, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Arslan**, Ramazan/**Yılmaz**, Ejder/**Taşpınar Ayvaz**, Sema/**Hanağası**, Emel, Medeni Usûl Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2023. (Kısaltma: **Arslan ve diğerleri**, Medenî Usûl)
- Aşık**, İbrahim/**Oruç**, Yakup/**Tok**, Ozan/**Saçar**, Ömer Faruk/**Aşit**, Recep, İcra ve İflâs Hukuku, 3. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2024.
- Atalı**, Murat/**Ermenek**, İbrahim/**Erdoğan**, Ersin, İcra ve İflâs Hukuku, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2024.
- Atıcı**, Cansu, Medeni Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti, Seçkin Yayınları, Ankara 2021.
- Başözen**, Ahmet, Müflisin Tasarruf Yetkisi, Turhan Kitabevi, Ankara 2005.
- Berkin**, Necmeddin, İcra Hukuku Dersleri, Hamle Matbaası, İstanbul 1969.
- Berkin**, Necmeddin, İflâs Hukuku, 4. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1972. (Kısaltma: **Berkin**, İflâs)
- Bilgen**, Mahmut, İflâs Davaları, Adalet Yayınları, Ankara 2008.
- Börü**, Levent, Medenî Usûl Hukukunda Davaya Vekâlet Ehliyeti, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2006. (Kısaltma: **Börü**, Vekâlet)
- Börü**, Levent, “Sıfat ve Dava Takip Yetkisi”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 27, S. 3, 2011, s. 249-278. (Kısaltma: **Börü**, Dava Takip Yetkisi)
- Börü**, Levent, Dava Konusunun Devri, Yetkin Yayınları, Ankara 2012.
- Budak**, Ali Cem/**Karaaslan**, Varol, Medeni Usûl Hukuku, 8. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2024.
- Coşkun**, Mahmut, İcra ve İflâs Kanunu Cilt 4, 7. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2021. (Kısaltma: **Coşkun**, Cilt 4)
- Coşkun**, Mahmut, Hacizde ve İflasta Sıra Cetveli, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2023.

Coşkun, Mahmut, İtirazın İptali Menfî Tespit ve İstirdat Davaları, 9. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2023. (Kısaltma: **Coşkun**, İtirazın İptali)
Deren Yıldırım, Nevhis, Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul Hukukunda Kesin Hükmün Sübjektif Sınırları, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1996.

Deynekli, Adnan/**Kısa**, Sedat, İtirazın İptali Davaları, 3. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2013.

Dür, Orhan, “Tüketici Uyuşmazlıkları Çözümünde Özel Dava Şartları ve İlamsız İcra Takibi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 48, 2021, s. 217-244.

Ekmekçi, Ömer/**Özekes**, Muhammet/**Atalı**, Murat/**Seven**, Vural, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk, 2. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2019.

Elgün Toğrul, Emel Şeyda, Medenî Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.

Erdem, Murat, İcra ve İflâs Hukukunda İtirazın İptali Davası, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, 2010.

Erdönmez, Güray, İflâsta Alacaklılar Toplanmasının Yetkileri, Legal Yayıncılık, İstanbul 2005.

Eriş, Gönen, “Ödeme Emrine İtirazın İptali Davası ve Bazı Sorunlar”, Ankara Barosu Dergisi, S. 5, 1977, s. 822-841.

Eriş, Gönen, Uygulamalı İflas ve Konkordato Hukuku, Aydın Yayınları, Ankara 1991.(Kısaltma: **Eriş**, İflas)

Ermenek, İbrahim, Medenî Usul Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması, Yetkin Yayınları, Ankara 2014.

Ermenek, İbrahim/**Azaklı Arslan**, Betül, “İcra ve İflas Hukuku Açısından Ticari Davalarda Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu (TTK m 5/A)”, Türkiye Barolara Birliği Dergisi, S. 148, 2020, s. 135-196.

Eroğlu, Orhan, “İflâsta Sıra Cetveline İtiraz Davası (İflâsta Kayıt Kabul Davası)”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 144, 2019, s. 173-212.

Görgün, Şanal/**Börü**, Levent/**Kodakoğlu**, Mehmet, İcra ve İflâs Hukuku, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.

Görgün, Şanal/**Börü**, Levent/**Kodakoğlu**, Mehmet, Medenî Usûl Hukuku, 12. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2023. (Kısaltma: **Görgün/Börü/Kodakoğlu**, Medenî Usûl)

Gürdoğan, Burhan, İcra Hukuku Dersleri, Ajans Türk Matbaası, Ankara 1970.

Hasırcı, Hakan, İflâsın Takiplere Etkisi, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2021.

Kavasoğlu, Abdurrahman, Medeni Usul Hukukunda Davada Temsil, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, 2007.

- Kuru**, Baki, Nizasız Kaza, Ajans-Türk Matbaası, Ankara 1961.
- Kuru**, Baki, İflâs ve Konkordato Hukuku, Ankara 1971. (Kısaltma: **Kuru**, İflâs ve Konkordato)
- Kuru**, Baki, İcra ve İflâs Hukuku Cilt 3, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1993. (Kısaltma: **Kuru**, Cilt 3)
- Kuru**, Baki, İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2013. (Kısaltma: **Kuru**, El Kitabı)
- Kuru**, Baki/**Aydın**, Burak, Medeni Usul Hukuku El Kitabı Cilt 1, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- Muşul**, Timuçin, Rehnin Paraya Çevrilmesi, Adalet Yayınları, Ankara 2017.
- Muşul**, Timuçin, İcra ve İflâs Hukuku Cilt 2, 6. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2013. (Kısaltma: **Muşul**, Cilt 2)
- Olgaç**, Senai/**Köymen**, Haydar, Türk İcra ve İflâs Kanunu, 2. Baskı, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1965.
- Oruç**, Yakup, İflas İdaresi, Seçkin Yayınları, Ankara 2019.
- Oskay**, Mustafa/**Koçak**, Coşkun/**Deynekli**, Adnan/**Doğan**, Ayhan, İİK Şerhi Cilt 4, Turhan Kitabevi, Ankara 2007.
- Özbek**, Mustafa Serdar, Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Özkan**, Yönel, İcra ve İflâs Hukukunda İtirazın İptali Davası, Turhan Kitabevi, Ankara 2004.
- Pekcanitez**, Hakan, Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku Cilt 2, 15. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2017.
- Pekcanitez**, Hakan/**Taş Korkmaz**, Hülya, Pekcanitez Usul Medenî Usûl Hukuku Cilt 1, 15. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2017. (Kısaltma: **Pekcanitez/Taş Korkmaz**, Pekcanitez Usûl C. 1)
- Pekcanitez**, Hakan/**Atalay**, Oğuz/**Sungurtekin Özkan**, Meral/**Özekes**, Muhammet, İcra ve İflâs Hukuku, 6. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2019.
- Postacioğlu**, İlhan E., İflâs Hukuku İlkeleri Cilt 1, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul 1978.
- Postacioğlu**, İlhan E./**Altay**, Sümer, İcra Hukuku Esasları, 5. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010.
- Simil**, Cemil, “İcra Takiplerinde Zorunlu Arabuluculuk Uygulaması”, Arabuluculuğun Geleceği Sempozyumu (İstanbul 14 Kasım, 2020).
- Tanrıver**, Süha, Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022. (Kısaltma: **Tanrıver**, Arabuluculuk).
- Tanrıver**, Süha, Medenî Usul Hukuku Cilt 2, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.

Taş Korkmaz, Hülya, İflâs Masası, Yetkin Yayınları, Ankara 2010.

Uyar, Talih, İcra ve İflâs Kanunu Şerhi Cilt 10, 2. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2009. (Kısaltma: **Uyar**, Şerh)

Uyar, Talih, İtirazın İptali Davası ile Tahsil (Eda) Davası, 4. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2021.

Üstündağ, Saim, İflâs Hukuku, 6. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul 2002.

Yavuz, Nihat, İtirazın İptali ve Tahsil (Eda) Davası, Yetkin Yayınları, Ankara 2007.

Yıldırım, Mehmet Kâmil/**Deren Yıldırım**, Nevhis, İcra ve İflâs Hukuku, 8. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.

Yılmaz, Ejder, İflâs İdaresi, Sevinç Matbaası, Ankara 1976.

Yılmaz, Ejder, İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, Yetkin Yayınları, Ankara 2016. (Kısaltma: **Yılmaz**, Şerh)

<https://legalbank.net>.

<https://legalbank.net/belge/hmk-ve-iikda-yer-alan-parasal-sinirlar-2025-yil>.

<https://www.lexpera.com.tr/>.

<https://resmigazete.gov.tr/>.